



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

NY BARNEVERNINGSLOV

INNLEDNING

1 INNLEDNING

Litt om opplegget og formålet med forelesningene:

- **Opplegget**

- ✓ Ikke hele loven, de sentrale kapitlene.
- ✓ Kapittel for kapittel.
- ✓ Forelesninger av ulik lengde
- ✓ Oppsummering & refleksjonsoppgaver.

- **Formålet**

- ✓ Kjennskap til lovens struktur og hovedinnhold
- ✓ Hva som er nytt, med hovedvekt på det nye som krever endringer/justering av det daglige barnevernsarbeidet

2 DEN NYE LOVEN – OVERSIKT

Litt historikk

- **Barnevernloven av 1953**
 - ✓ NOU 1985:18 Lov om sosial tjenester mv.
- **Nåværende barnevernlov av 1992**
 - ✓ NOU 2016: 16 Ny barnevernslov – Sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse
 - EMD
 - Storkammerdommen i Strand Lobben saken– Norge den 10. september 2019
 - Senere EMD dommer
 - Høyesteretts praksis (2020 – dd.)
 - ✓ Prop. 133 L (2020 – 2021) Lov om barnevern (barnevernsloven)
- **Barnevernsloven av 2021**

2 DEN NYE LOVEN – OVERSIKT

- **Ikke så mye nytt**

- ✓ EMD allerede «inne», men fulgt opp og tatt inn i loven
- ✓ Lite materielle endringer

Ny struktur

- ✓ Ny kapittelinnndeling → Bedre tematisert
- ✓ Samme §-system (§ 1-1, § 1-2 osv.)

HUSK

- ✓ Ikke alt er lovregulert → fortsatt en del rettslige føringer, rettslige prinsipper mv som ikke er tatt inn i loven, men som likevel er rettslig bindende.
 - Eks: Barnverntjenestens plikt å prøve ut alternative samvær: «*EMD har også fastslått at statene har en positiv plikt (...) til å tilrettelegge for at samværet har god kvalitet. **Fungerer ikke samværene, må justeringer eller alternativer prøves...***» HR-2020-662-S (127)

3 KAPITTELINNDELINGEN

Kapittel 1. Formål, virkeområde og grunnleggende bestemmelser

Kapittel 2. Bekymringsmelding og undersøkelse

Kapittel 3. Hjelpetiltak

Kapittel 4. Akuttiltak

Kapittel 5. Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon

Kapittel 6. Atferdstiltak m.m.

Kapittel 7. Samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse

Kapittel 8. Oppfølging av barn og foreldre

Kapittel 9. Fosterhjem

3 KAPITTEINDELINGEN (forts.)

Kapittel 10. Barnevernsinstitusjoner m.m.

Kapittel 11. Omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere

Kapittel 12. Saksbehandlingsregler

Kapittel 13. Taushetsplikt, opplysningsplikt og adgang til å gi opplysninger

Kapittel 14. Behandling av saker i barneverns- og helsenemnda

Kapittel 15. Kommunens og barnevernstjenestens ansvar og oppgaver

Kapittel 16. Statlig barnevernsmyndighet

Kapittel 17. Statlig tilsyn

Kapittel 18. Avsluttende bestemmelser

4 DE KAPITLENE VI SKAL GJENNOMGÅ

Kapittel 1. Formål, virkeområde og grunnleggende bestemmelser

Kapittel 2. Bekymringsmelding og undersøkelse

Kapittel 4. Akuttiltak

Kapittel 5. Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon

Kapittel 6. Atferdstiltak m.m.

Kapittel 7. Samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse

Kapittel 8. Oppfølging av barn og foreldre

Kapittel 12. Saksbehandlingsregler

KAPITTEL 1:

Formål, virkeområde og grunnleggende bestemmelser

Oversikt over kapittel 1

Ikke så mye nytt, men viktige presiseringer

- Forarbeidene «*Et styrket barneperspektiv er viktig for en fremtidsrettet lov.*»
- De helt sentrale verdier løftes frem og gjøres gjeldende for alt det barnevernfaglige arbeidet, og grunnleggende rettigheter og prinsipper lovfestes:
 - ✓ Barnets beste tas inn i en ny overordnet bestemmelse
 - ✓ Barnets rett til medvirkning,
 - ✓ Barnets rett til omsorg og beskyttelse
 - ✓ Retten til familieliv
 - ✓ Plikten til å ta hensyn til barns etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn på alle stadier understrekes.
- Det mildeste inngreps prinsipp løftes også frem som en generell norm.

Oversikt over kapittel 1

§ 1-1. Lovens formål

§ 1-2. Lovens virkeområde.

§ 1-3. Barnets beste

§ 1-4. Barnets rett til medvirkning

§ 1-5. Barns rett til omsorg og rett til familieliv

§ 1-6. Barns rett til nødvendige barnevernstiltak

§ 1-7. Krav om forsvarlighet

§ 1-8. Barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn

§ 1-9. Samarbeid med barn, familie og nettverk

§ 1-10. Tidlig innsats

§ 1-1. Lovens formål

Loven skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse.

Loven skal bidra til at barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår.

- Ikke ny → Kom inn i nåværende barnevernlov i 2017
- Bestemmelsen om oppvekstvilkår er skilt ut i et egen andre ledd
 - ✓ Formålet: Understreke og tydeliggjøre at det gjelder kommunens generelle forebyggende arbeid; jf. § 15-1.

§ 1-2. Lovens virkeområde

Loven gjelder for barn under 18 år. Tiltak etter § 3-6 kan iverksettes overfor ungdom inntil de har fylt 25 år.

Loven gjelder for barn som har sitt vanlige bosted i Norge og oppholder seg her. Loven gjelder også for barn som oppholder seg i Norge når barnets vanlige bosted ikke lar seg fastsette. Loven gjelder i tillegg for barn som oppholder seg i Norge og er flyktninger eller internasjonalt fordrevne.

For barn som oppholder seg i en annen stat og har sitt vanlige bosted i Norge, kan det treffes vedtak om omsorgsovertakelse etter § 5-1 og plassering på barnevernsinstitusjon etter § 6-2. Det kan også treffes vedtak om hjelpetiltak etter § 3-1 og pålegg om hjelpetiltak etter § 3-4 når foreldrene oppholder seg i Norge.

For barn som oppholder seg i Norge, men har sitt vanlige bosted i en annen stat, kan det treffes vedtak om hjelpetiltak etter kapittel 3, vedtak om akuttiltak etter kapittel 4 og vedtak om frivillig opphold i

barnevernsinstitusjon etter § 6-1, samt vedtak om plassering på institusjon etter § 6-6 når det er fare for menneskehandel.

Loven gjelder med de begrensninger som følger av folkeretten.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard.

§ 1-2. Lovens virkeområde (forts.)

Tredje ledd

«For barn som oppholder seg i en annen stat og har sitt vanlige bosted i Norge, kan det (...) treffes vedtak om hjelpetiltak etter § 3-1 og pålegg om hjelpetiltak etter § 3-4 når foreldrene oppholder seg i Norge.»

- **Bestemmelsen er ny**

- ✓ Barnevernstjenesten får plikt til å tilby – og nemnda kan også pålegge - foreldre i Norge hjelpetiltak selv om barnet oppholder seg i en annen stat, når vilkårene for hjelpetiltak etter § 3-1 er oppfylt.
 - F.eks. når et barn er sendt ut av landet mot sin vilje, og utsettes for tvang eller negativ sosial kontroll.
- ✓ Forutsetningen at tiltaket kan iverksettes i Norge.
- ✓ Det vil i hovedsak være aktuelt med omsorgs endrende tiltak rettet mot foreldrene når barnet oppholder seg i en annen stat.

§ 1-3. Barnets beste

Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Barnevernets tiltak skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste.

§ 1-3. Barnets beste

Ved **handlinger og avgjørelser** som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Barnevernets **tiltak** skal være til barnets beste. Hva som er til barnets beste må avgjøres etter en konkret vurdering. Barnets mening er et sentralt moment i vurderingen av barnets beste.

- **Velkjent utgangspunkt:**

- ✓ Jfr. Nåværende lov § 4-1, GrL. § 104, FNs barnekonvensjon artikkel 3 nr.1
- ✓ EMD og Høyesteretts mange avgjørelser

- **Merk: § 12-5 om begrunnelsesplikten når det treffes vedtak:**

« ... Hvordan barnets beste (...) er vurdert, skal også fremgå av vedtaket

Skal se litt nærmere på innholdet i «Barnets beste – vurderingene» →

§ 1-3. Barnets beste (forts)

MERK:

- **Forarbeidene:**
 - ✓ «Det innføres en ny overordnet bestemmelse om barnets beste for å tydeliggjøre at dette er lovens mest sentrale hensyn og førende prinsipp.»
- Bestemmelsen er flyttet fra tiltakskapitlet (§ 4-1) og frem i kapitlet som omhandler de sentrale normer.
- Tydeliggjør at det ikke bare er ved tiltak, men ved alle «*handlinger og avgjørelser*» som berører barn
 - ✓ Bl.a. ved gjennomføring av undersøkelser, samvær, utarbeidelse av tiltaksplaner. Får også betydning for mer overordnede beslutninger om organisering, prioriteringer osv.

§ 1-3. Barnets beste (forts)

- **To sentrale tema:**

- Hvilke momenter er relevante?
- Hvilken vekt har de?

- **Hva er relevante momenter?**

- Lite angitt i loven
- Momentene utarbeidet av **FNs barnekomité** (2013)
 - Høyesterett: De generelle kommentarer fra FNs barnekomité skal tillegges «*betydelig vekt*» (HR-2018-2096-A).
 - Bl.a.:
 - ✓ Barnets mening
 - ✓ Barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper (i vid forstand)
 - ✓ Familiemiljø og nære relasjoner
 - ✓ Beskyttelse, omsorg og sikkerhet (bl.a. vold)
 - ✓ Sårbarhet eller sårbare situasjoner
 - ✓ Barnets fysiske og psykiske helse
 - ✓ ...

§ 1-3. Barnets beste (forts)

- Hvilken «vekt» har barnets beste?

- Forarbeidene:

«At barnets beste er et «grunnleggende hensyn» innebærer at barnets beste er et overordnet hensyn som ikke skal vurderes på lik linje med alle andre relevante hensyn.

Hvilken vekt barnets beste skal gis når det står i konflikt med andre hensyn, må vurderes ut fra hvor sterkt berørt barnet er og hvor alvorlig beslutningen er for barnet.

I barnevernssaker, når handlinger og avgjørelser direkte gjelder barn, skal barnets interesser veie særlig tungt.»

§ 1-3. Barnets beste (forts)

Hvilken «vekt» har barnets beste? (forts.)

• Ved tiltak:

- «Tiltaket må etter en samlet vurdering være **bedre for barnet enn alternativet om ikke å iverksette tiltaket**.
- Videre innebærer bestemmelsen at barnevernstiltak bare kan vedtas for å ivareta **barnets interesser**, ikke for å ivareta andre interesser, for eksempel av hensyn til samfunnsvem.

• Ved tvangstiltak:

- Må også vurdere forholdet til EMK artikkel 8 nr. 2 om tiltaket nødvendig og forholdsmessig både overfor barn og foreldre.
- MEN; hensynet til barnet skal gå foran hensynet til foreldrene når det etter en konkret og grundig vurdering konkluderes med at vilkårene for tiltaket er oppfylt og tiltaket etter en samlet vurdering er nødvendig for å ivareta barnets beste.

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

*Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. **Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.***

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-4 Barnets rett til medvirkning

Et barn som er i stand til å danne seg egne meninger, har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet etter denne loven. Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke, og uten at foreldrene informeres om samtalen på forhånd. Barnet skal få tilstrekkelig og tilpasset informasjon og har rett til fritt å gi uttrykk for sine meninger. Barnet skal bli lyttet til, og barnets meninger skal vektlegges i samsvar med barnets alder og modenhet.

Barn skal informeres om hva opplysninger fra barnet kan brukes til og hvem som kan få innsyn i disse opplysningene. Barnet har rett til å uttale seg før det bestemmes at opplysningene skal deles, og barnets syn skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Et barn kan i møter med barnevernet gis anledning til å ha med seg en person som barnet har særlig tillit til. Tillitspersonen kan pålegges taushetsplikt.

Departementet kan gi forskrift om medvirkning og om tillitspersonens oppgaver og funksjon

•

§ 1-5 Barns rett til omsorg og rett til familieliv

Barn har rett til omsorg og beskyttelse, fortrinnsvis i egen familie.

Barnevernets tiltak skal ikke være mer inngripende enn nødvendig.

•Ny bestemmelse

- ✓ Men ikke noe nytt materielt innhold → følger også av andre bestemmelser (Grl. § 104 tredje ledd og FNs Barnekonvensjon art. 3 nr. 2)

• Annet ledd:

- ✓ Lovfester «Mildeste inngreps prinsipp» som et generelt prinsipp
→ Nå lovfestet i bvl § 4-12 annet ledd ifm. omsorgsovertakelser
- ✓ Bestemmelsen gjenspeiler også nødvendighetskravet som følger av EMK artikkel 8 nr. 2 ved inngrep i familielivet.

→**NB!** Gjelder også f.eks. i undersøkelsessaker

Heller ikke i undersøkelser skal en gå lenger enn det som er «nødvendig» og «forholdsmessig» → F.eks. nødvendig å vurdere hva kan vi oppnå ved bruk av «tvang»

§ 1-6 Barns rett til nødvendige barnevernstiltak

Barn har rett til nødvendige barnevernstiltak når vilkårene for tiltak er oppfylt.

- Ikke noe nytt.
 - Viderefører nåværende lovs § 1-5.

§ 1-7 Krav om forsvarlighet

Barnevernets saksbehandling, tjenester og tiltak skal være forsvarlige.

- Ikke noe nytt.
 - Viderefører nåværende lovs § 1-4

§ 1-8 Barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn

Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

- **Bestemmelsen er ny**
 - ✓ Tydeliggjør barnevernets ansvar for å innhente informasjon om barnets bakgrunn og vurdere konkret hvordan barnets bakgrunn skal vektlegges og hensyntas.

§ 1-8 Barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn

Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

- Bestemmelsen er ny
 - ✓ Tydeliggjør barnevernets ansvar for å innhente informasjon om barnets bakgrunn og vurdere konkret hvordan barnets bakgrunn skal vektlegges og hensyntas.
- «I alle faser av saken» → Ikke som nå bare ved valg fosterhjem / institusjon.

§ 1-8 Barns kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn

Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken. Samiske barns særskilte rettigheter skal ivaretas.

- **Om samiske barn (bestemmelsen siste ledd)**
 - ✓ De har særskilte rettigheter til å leve i pakt med sin kultur og bruke sitt eget språk sammen med andre medlemmer av sin gruppe, jf. FNs barnekonvensjon artikkel 30.
 - Rettigheten må likevel tolkes i lys av andre bestemmelser i barnekonvensjonen, herunder hensynet til barnets beste som følger av FNs barnekonvensjon artikkel 3.
- Denne bestemmelsen har tett sammenheng med § 1-9 om plikten til samarbeid med barn, familie og nettverk →

§ 1-9 Samarbeid med barn, familie og nettverk

Barnevernet skal så langt som mulig samarbeide med både barn og foreldre og skal behandle dem med respekt.

Barnevernet skal legge til rette for at barnets familie og nettverk involveres.

Første ledd

- Viderefører nåværende lovs §1-7

Annet ledd → NY!

- For de fleste barnverntjenester neppe noe nytt i praksis.
- Formålet med bestemmelsen er å bidra til at ressurser som må være i øvrig familie eller nettverket blir brukt til barnets beste.
- *«Legge til rett for»*
 - ✓ Forarbeidene: *«Formuleringen «skal legge til rette for», må forstås fleksibelt ut fra omstendighetene i den enkelte sak.»*
 - ✓ Involvering av familie forutsetter – i utgangspunktet - foreldrenes samtykke
 - ✓ Må alltid ta hensyn til Barnets beste

§ 1-10 TIDLIG INNSATS

Barnevernet skal sette inn tiltak tidlig for å forebygge alvorlig omsorgssvikt og atferdsvansker.

- **Ikke noe nytt**

- ✓ Videreføring av nåværende lovs § 3-1 annet ledd

- **Forarbeidene**

«Departementet understreker at tidlig innsats også innebærer å legge til rette for et godt samarbeid med både andre instanser, barnet og foreldrene så tidlig som mulig i saken.»

- **«Andre instanser»?**

- ✓ Barneverntjenesten skal gjøre sitt!
 - Men ikke «overta» andre tjenesters ansvar (skole, psykisk helse, PP-tjenesten ...)
- ✓ Nærmere om samarbeid med andre instanser; se § 15-8

KAPITTEL 1:

Formål, virkeområde og
grunnleggende bestemmelser

OPPSUMMERING

Oppsummering Kapittel 1: Ikke så mye nytt, men...

1. Barnets beste (§ 1-3)

- ✓ Gjelder ved alle «*handlinger og avgjørelser*», ikke bare ved tiltak

2. Barnets rett til medvirkning (§ 1-4)

- Gjelder «*alle forhold som vedrører barnet*»

3. Ingen «tiltak» skal være mer inngripende enn nødvendig (§ 1-5 annet ledd)

- ✓ Lovfester «det mildeste inngreps prinsipp» som et generelt prinsipp
- ✓ Gjelder i alle forhold hvor barneverntjenesten handler mot foreldres/ungdoms samtykke i f.eks. undersøkelser → Alle slike handlinger må være «nødvendig» og «forholdsmessig»

4. Kulturaspektet ; jf. § 1-8

- Gjelder ikke bare ved valg av fosterhjem, men helt generelt «i alle faser av saken.»
- Må forventes sterkere fokus på dette fremover.

Refleksjonsoppgave 1:

Hvordan sikres det jevnlige og tilstrekkelige barnets beste- vurderinger?

- Barnets beste-vurderinger må gjøres i en prosess med tre trinn:
 1. Vurdere: Hva er barnets beste i denne saken?
 2. Vekte: Hensyn må vektes.
 3. Vise: Innhold, vekting og begrunnelse må dokumenteres

- FNs Barnekomitè har utarbeidet momenter som bør med i vektingen:

*Barnets eget syn - Barnets identitet - Familiemiljø og relasjoner -
Beskyttelse omsorg og sikkerhet - Sårbarhet - Liv og utvikling - Helse
Utdanning*

- **Hvordan jobber dere med å få til disse vurderingene i deres barneverntjeneste?**

Refleksjonsoppgave 2:

Hvordan tilrettelegger dere for god medvirkning for barnet?

- Hvilke vurderinger og planleggingsaktiviteter gjør dere før barnesamtaler for å sikre:
 - ✓ At samtalen oppleves trygg for barnet slik at det fritt kan uttale seg?
 - ✓ At det er rutiner for å tilby og rekruttere tillitsperson for barnet
 - ✓ Hvordan samtalen kan tilpasses barnets alder og modenhet?
 - ✓ Hva barnet skal informeres om i samtalen?
 - ✓ Hvordan samtalen skal følges opp med:
 - Vurdering og vekting
 - Dokumentasjon
 - Videre informasjon til og oppfølging av barnet
- Barnets rett til å snakke fritt opp mot barneverntjenestens rett og plikt til å videreformidle informasjon til foreldrene.
 - ✓ Hvordan jobber vi i de sakene der det kan være motstridende interesser?
 - ✓ Dilemmaer vi kan stå i?



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 2.

Bekymringsmelding og undersøkelse

Innledning

- Nytt at bestemmelser om undersøkelser er tatt inn i et eget kapittel.
- Ikke så mye nytt, men en del lovfesting av eksisterende praksis som f.eks. at
 - ✓ det skal vurderes om «*bekymringsmelding krever umiddelbar oppfølging.*» (§ 2-1 første ledd)
 - ✓ «*barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov*» skal utredes i undersøkelsen (§ 2-2 tredje ledd)
 - ✓ det skal lages en «*plan for undersøkelsen*» (§ 2-2 tredje ledd), og
 - ✓ det kan besluttes «betinget henleggelse» hvor ny undersøkelse kan gjennomføres innen seks måneder (§ 2-5 første ledd bokstav b og tredje ledd)
- Også nytt at det tas inn i loven at alle undersøkelser skal ha en avsluttende faglig «*samlet vurdering*» (§ 2-5 første ledd)

Oversikt over kapitlet

- § 2-1. Barnevernstjenestens gjennomgang av bekymringsmeldinger
- § 2-2. Barnevernstjenestens rett og plikt til å gjennomføre undersøkelser
- § 2-3. Utredning i senter for foreldre og barn
- § 2-4. Oppfølging av gravid rusmiddelavhengig etter melding fra kommunen
- § 2-5. Avslutning av undersøkelser
- § 2-6. Tverrfaglig helsekartlegging
- § 2-7. Midlertidig adgang til unntak fra frister

§ 2-1. Barnevernstjenestens gjennomgang av bekymringsmeldinger

Barnevernstjenesten skal gjennomgå innkomne bekymringsmeldinger snarest, og senest innen en uke etter at de er mottatt.

Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding skal følges opp med en undersøkelse etter § 2-2. Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding krever umiddelbar oppfølging.

Dersom barnevernstjenesten henlegger en bekymringsmelding uten undersøkelse, skal den begrunne henleggelsen skriftlig. Begrunnelsen skal inneholde faglige vurderinger. Henleggelse av åpenbart grunnløse bekymringsmeldinger trenger ikke å begrunnes.



§ 2-1. Bekymringsmeldinger (forts)

- **Lite nytt → En videreføring av dagens ordning**
 - ✓ Ordlyden «melding» er erstattet med «bekymringsmelding» → ingen realitetsendring.
 - ✓ Presisert at fristen for når en melding skal gjennomgå regnes fra når den er mottatt.

- **Første ledd tredje punktum er nytt:**
 - «*Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding krever umiddelbar oppfølging.*»
 - ✓ Lovfesting av gjeldende rett → ingen realitetsendring
 - ✓ **NB!** Innebærer ikke at terskelen for akuttvedtak senkes!

§ 2-2. Undersøkelser

Dersom det er rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven, skal barnevernstjenesten undersøke forholdet.

Undersøkelsen skal gjennomføres snarest, og den skal være avsluttet senest innen tre måneder etter at fristen på en uke i § 2-1 første ledd er utløpt. I særlige tilfeller kan barnevernstjenesten utvide undersøkelsestiden til inntil seks måneder totalt.

Barnevernstjenesten skal undersøke barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov. Undersøkelsen skal gjennomføres systematisk og grundig nok til å kunne avgjøre om det er nødvendig å iverksette tiltak etter loven. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Barnevernstjenesten skal lage en plan for undersøkelsen.

Barnevernstjenesten kan engasjere sakkyndige til å bistå i undersøkelsen, jf. § 12-7. Barnevernstjenesten kan også benytte tilbud om utredning av omsorgssituasjonen til barn i alderen 0 til 6 år, jf. § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

FORTS. →

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen. Barnevernstjenesten og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve overfor foreldrene å få snakke med barnet i enerom. Dersom det er mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.

Bestemmelsene i femte ledd første og annet punktum gjelder også for utredning etter § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

- I hovedsak en videreføring av nåværende § 4-3
- **Nytt**
 - **Tredje ledd:**
 - ✓ Undersøkelse av «*barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov*»
→ *lovfesting av gjeldende rett*
 - ✓ «*Barnevernstjenesten skal lage en plan for undersøkelsen*»
→ *lovfesting av gjeldende rett*
 - **Fjerde ledd:**
 - ✓ Gjelder døgnbaserte utredninger i senter for foreldre og barn i alderen 0 til 6 år
 - **Femte ledd:**
 - ✓ Barnevernet kan bringe barn til undersøkelse

Litt mer om disse bestemmelsene →

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

- **Nytt tredje ledd → Lovfesting av gjeldende rett**

«Barnevernstjenesten skal undersøke barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov. Undersøkelsen skal gjennomføres systematisk og grundig nok til å kunne avgjøre om det er nødvendig å iverksette tiltak etter loven. Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig. Barnevernstjenesten skal lage en plan for undersøkelsen.»

- **«Helhetlig omsorgssituasjon og behov» → HVA - HVOR – HVORDAN**
 - **Hva?**
 - barnets hjemmeforhold
 - atferd
 - emosjonelle behov,
 - helse og utvikling,
 - forhold i barnehage eller skole,
 - fritidsaktiviteter
 - og andre forhold av betydning ...

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

HVOR?

- Bl.a. hos
 - ✓ Komparenter
 - ✓ Den andre av foreldrene/samværshjemmet
 - ✓ Andre omsorgspersoner

HVORDAN?

- Krav til plan → Nytt, men lovfesting av allerede etablert praksis
- Hvor omfattende? Tilpasse til forholdene → «*grundig nok*»
- «*Undersøkelsen skal gjennomføres så skånsomt som mulig*» (tredje pkt.)
 - Forarbeidene: «*Ordlyden «så skånsom som mulig» er ment å fange opp at undersøkelsen minst mulig skader noen den berører, at undersøkelsen ikke gjøres mer omfattende enn formålet tilsier og at kunnskap om undersøkelsen ikke spres unødige, slik dagens § 4-3 annet ledd omtaler.»*

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Nytt fjerde ledd annet punktum

Barnevernstjenesten kan engasjere sakkyndige til å bistå i undersøkelsen, jf. § 12-7. Barnevernstjenesten kan også benytte tilbud om utredning av omsorgssituasjonen til barn i alderen 0 til 6 år, jf. § 16-3 fjerde ledd bokstav a.

- Bufetats tilbud omfatter døgnbaserte utredninger i senter for foreldre og barn, hjemmebaserte utredninger og polikliniske utredninger.
 - ✓ Bufetat avgjør om og eventuelt hvilken type utredning som skal tilbys.
 - ✓ Forutsetter samtykke fra foreldrene.
 - ✓ Dersom barnevernstjenesten vil benytte Bufetats tilbud om døgnbasert utredning treffer barnevernstjenesten fatte vedtak om dette

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Femte ledd: De tre «undersøkelsesfullmakter»

«Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen. Barnevernstjenesten og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve overfor foreldrene å få snakke med barnet i enerom. Dersom det er mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.»

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Femte ledd: De tre «undersøkelsesfullmakter

*«Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører **besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen**. Barnevernstjenesten og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve overfor foreldrene å få snakke med barnet i enerom. Dersom det er mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.»*

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Femte ledd: De tre «undersøkelsesfullmakter»

«Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen. Barnevernstjenesten og sakkyndige som den har engasjert, kan kreve overfor foreldrene å få snakke med barnet i enerom. Dersom det er mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.»

§ 2-2. Undersøkelser (forts)

Femte ledd: De tre «undersøkelsesfullmakter»

«Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at barnevernstjenesten gjennomfører besøk i hjemmet som en del av undersøkelsen. (...) Dersom det er mistanke om at barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, kan barnevernstjenestens leder vedta at barnet skal bringes til sykehus eller annet sted for kortvarig medisinsk undersøkelse.»

- **NYTT** at barnevernet selv kan bringe barnet til undersøkelse!
 - ✓ Vedtaket kan påklages til statsforvalteren (jf. § 12-9)
 - ✓ Men, vedtaket kan gjennomføres før saken er behandlet av statsforvalteren.
- **HUSK: ved alle undersøkelser:**
 - ✓ Barnets stemme
 - ✓ Barnets beste
 - ✓ «Forholdsmessigheten» → Nødvendig / forholdsmessig

§ 2-3. Utredning i senter for foreldre og barn

Når det er nødvendig for å avklare om vilkårene for omsorgsovertakelse av et barn i alderen 0 til 6 år er oppfylt, og samtykke foreligger, kan barnevernstjenesten vedta utredning av barnets omsorgssituasjon i senter for foreldre og barn.

Når det er nødvendig for å avklare om vilkårene for omsorgsovertakelse av barn i alderen 0 til 6 år er oppfylt, kan barneverns- og helsenemnda vedta utredning i senter for foreldre og barn uten at partene har samtykket til det. Slikt pålegg kan vedtas for inntil tre måneder.

- **Bestemmelsen er ny**
- **Grunnvilkåret:** Det må være nødvendig for å avklare om vilkårene for omsorgsovertakelse av et barn i alderen 0 til 6 år er oppfylt
 - Dette innebærer at det må være reell tvil om hvorvidt vilkårene for omsorgsovertakelse er til stede.
- **Bufetat** avgjør om utredning skal tilbys,
 - Det må første avklares om Bufetat tilbyr slik døgnbasert utredning i den konkrete saken

§ 2-3. Utredning i senter ... (forts)

Ved samtykke (første ledd)

- ✓ Hvis samtykke fra den eller de av foreldrene som berøres av dette
→ Første ledd
- ✓ Hvis ikke samtykke → Andre ledd

Tvang (andre ledd)

- ✓ Samme grunnvilkår
- ✓ MEN:
 - Å pålegge foreldre en døgnbasert utredning i senter for foreldre og barn mot deres vilje, er mer inngripende enn hvis foreldrene samtykker:
 - Nødvendighetsvurderingen
→ Er mindre inngripende tiltak tilstrekkelige?
 - Forholdsmessighetskravet
→ Er det et egnet tiltak/hensiktsmessig → hva får vi ut av dette?
- ✓ Avgjørelsen treffes av fylkesnemnda
- ✓ Begrenset til maksimum tre måneder

§ 2-4. Oppfølging av gravid rusmiddelavhengig etter melding fra kommunen

Når kommunen gir melding om at en gravid rusmiddelavhengig uten eget samtykke er tatt inn på institusjon og holdes tilbake der, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 10-3 syvende ledd, kan barnevernstjenesten åpne barnevernssak uten den gravides samtykke. Barnevernstjenesten kan også tilby frivillige hjelpetiltak og vurdere behovet for å iverksette tiltak etter fødselen.

- Videreføring av nåværende § 4-2 a.
- Noen mindre språklige endringer → ingen realitetsendringer

§ 2-5. Avslutning av undersøkelser

Barnevernstjenestens undersøkelse er avsluttet når den har foretatt en samlet vurdering av saken og gjort ett av følgende:

a.vedtatt å henlegge saken

b.vedtatt å henlegge saken med mulighet for ny undersøkelse etter tredje ledd

c.vedtatt å iverksette tiltak

d.sendt begjæring om tiltak til barneverns- og helsenemnda.

Barnevernstjenestens avgjørelse om å henlegge saken etter en undersøkelse skal regnes som enkeltvedtak.

Dersom barnevernstjenesten henlegger en sak etter en undersøkelse fordi foreldrene ikke samtykker til anbefalte hjelpetiltak, kan den fastsette i vedtaket at ny undersøkelse gjennomføres inntil seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene etter § 2-2 fortsatt er oppfylt. Foreldrene skal informeres om vedtaket, og skal informeres dersom ny undersøkelse igangsettes.

TOFTE → I hovedsak en videreføring av § 6-9 annet ledd

§ 2-5. Avslutning av undersøkelser

Barnevernstjenestens undersøkelse er avsluttet når den har foretatt en samlet vurdering av saken og gjort ett av følgende:

a. vedtatt å henlegge saken

b. vedtatt å henlegge saken med mulighet for ny undersøkelse etter tredje ledd

c. vedtatt å iverksette tiltak

d. sendt begjæring om tiltak til barneverns- og helsenemnda.

Barnevernstjenestens avgjørelse om å henlegge saken etter en undersøkelse skal regnes som enkeltvedtak.

Dersom barnevernstjenesten henlegger en sak etter en undersøkelse fordi foreldrene ikke samtykker til anbefalte hjelpetiltak, kan den fastsette i vedtaket at ny undersøkelse gjennomføres inntil seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene etter § 2-2 fortsatt er oppfylt. Foreldrene skal informeres om vedtaket, og skal informeres dersom ny undersøkelse igangsettes.

§ 2-5. Avslutning av undersøkelser

Barnevernstjenestens undersøkelse er avsluttet når den har foretatt en samlet vurdering av saken og gjort ett av følgende:

a. vedtatt å henlegge saken

b. vedtatt å henlegge saken med mulighet for ny undersøkelse etter tredje ledd

c. vedtatt å iverksette tiltak

d. sendt begjæring om tiltak til barneverns- og helsenemnda.

Barnevernstjenestens avgjørelse om å henlegge saken etter en undersøkelse skal regnes som enkeltvedtak.

Dersom barnevernstjenesten henlegger en sak etter en undersøkelse fordi foreldrene ikke samtykker til anbefalte hjelpetiltak, kan den fastsette i vedtaket at ny undersøkelse gjennomføres inntil seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene etter § 2-2 fortsatt er oppfylt. Foreldrene skal informeres om vedtaket, og skal informeres dersom ny undersøkelse igangsettes.

§ 2-5. Avslutning av undersøkelser

Barnevernstjenestens undersøkelse er avsluttet når den har foretatt en samlet vurdering av saken og gjort ett av følgende:

a. vedtatt å henlegge saken

b. vedtatt å henlegge saken med mulighet for ny undersøkelse etter tredje ledd

c. vedtatt å iverksette tiltak

d. sendt begjæring om tiltak til barneverns- og helsenemnda.

Barnevernstjenestens avgjørelse om å henlegge saken etter en undersøkelse skal regnes som enkeltvedtak.

Dersom barnevernstjenesten henlegger en sak etter en undersøkelse fordi foreldrene ikke samtykker til anbefalte hjelpetiltak, kan den fastsette i vedtaket at ny undersøkelse gjennomføres inntil seks måneder etter at saken ble henlagt, dersom vilkårene etter § 2-2 fortsatt er oppfylt. Foreldrene skal informeres om vedtaket, og skal informeres dersom ny undersøkelse igangsettes.

§ 2-5. Avslutning av undersøkelser (forts)

I hovedsak en videreføring av nåværende § 6-9 annet ledd, men merk:

1. Det skal foretas «en samlet vurdering»

- Ikke nytt, men språklig presisering
→ Følger også av forsvarlighetskravet og kravet om vurdering av hensynet til barnets beste
- Merk også journalføringsplikten (§ 12-4) som krever at journalen skal inneholde: «*alle (...) barnevernsfaglige vurderinger som barnevernet bygger sin saksbehandling på og som kan ha betydning for de beslutninger og vedtak som treffes*».

2. NYTT: Lovfesting av «henleggelse med bekymring» (første ledd bokstav d; jf. tredje ledd

- Ikke krav om nye opplysninger, nye bekymringsmeldinger eller lignende.
- Bare krav om at det fortsatt er «*rimelig grunn til å anta at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for å iverksette tiltak etter loven*»; jf. § 2-2.

§ 2-6. Tverrfaglig helsekartlegging

Når barnevernstjenesten har besluttet å fremme sak for barneverns- og helsenemnda etter §§ 5-1 eller 6-2 eller har truffet vedtak om frivillig plassering etter §§ 3-2 eller 6-1, skal den anmode barne-, ungdoms- og familieetaten om tverrfaglig helsekartlegging etter § 16-3 fjerde ledd bokstav d.

- Denne bestemmelsen trer ikke i kraft 1. januar 2023.

§ 2-7. Midlertidig adgang til unntak fra frister

Når det som følge av et høyt antall ankomster til Norge av personer fordrevet fra Ukraina er nødvendig for at barnevernstjenesten skal kunne gjennomføre sine oppgaver på en formålstjenlig og forsvarlig måte, kan departementet gi midlertidig forskrift om unntak fra fristene i § 2-1 første ledd og § 2-2 annet ledd.

Kapittel 2.

Bekymringsmelding og undersøkelse

OPPSUMMERING

Oppsummering - Kapittel 2

NYTT

- At barnevernet kan vedta og selv bringe barn til undersøkelse (§ 2-2 femte ledd)
- At det kan vedtas – også med tvang - utredning av barn i alderen 0 til 6 år i senter for foreldre og barn når det er nødvendig for å avklare om vilkårene for omsorgsovertakelse er oppfylt.(§ 2-3)

Lovfesting av eksisterende praksis i bl.a. når det gjelder ...

- «*Barnevernstjenesten skal vurdere om en bekymringsmelding krever umiddelbar oppfølging.*» (§ 2-1 første ledd)
- Undersøkelsen skal omfatte «*barnets helhetlige omsorgssituasjon og behov*» (§ 2-2 tredje ledd)
- «*Barnevernstjenesten skal lage en plan for undersøkelsen*» (§ 2-2 tredje ledd)
- Avslutning av undersøkelse krever en faglig «*samlet vurdering*» (§ 2-5 første ledd)
- «Betinget henleggelse» hvor det fastsettes at ny undersøkelse kan gjennomføres inntil seks måneder (§ 2-5 første ledd bokstav b og tredje ledd)

Refleksjonsoppgave:

Hvordan sikrer dere en tilpasset undersøkelse?

Kravet til plan for undersøkelsen er nå konkretisert i loven. Det innebærer at barneverntjenesten må ha et system for å utarbeide disse planene systematisk, samtidig som de må tilpasset hver sak.

- Hvordan jobber deres tjeneste med å planlegge undersøkelsen
 - ✓ Ut fra meldingens innhold
 - ✓ Hensynet til at undersøkelsen skal være helhetlig
 - ✓ Hensynet til skånsomhet og forholdsmessighet
 - ✓ I samarbeid med foreldre og barn
 - ✓ For å kunne avslutte til rett tid



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 4. Akuttiltak

Innledning

Lite nytt, men...

- forenkling
- bedre oversikt og struktur
- alle akuttbestemmelser samlet i et eget kapittel

Begrepet «akuttiltak»

- Ikke krav om at situasjonen i seg selv er oppstått «akutt»
- Men, det må handles «akutt» → ikke tid til å vente på en ordinær behandling i fylkesnemnda

Oversikt over kapitlet

§ 4-1. Akuttvedtak om hjelpetiltak dersom barn er uten omsorg

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

§ 4-3. Vedtak om midlertidig flytteforbud

§ 4-4. Akuttvedtak om plassering i barnevernsinstitusjon

§ 4-5. Akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel

§ 4-1. Akuttvedtak om hjelpetiltak dersom barn er uten omsorg

Dersom et barn er uten omsorg, skal barnevernstjenesten straks vedta og sette i verk de hjelpetiltakene som er nødvendige. Hjelpetiltakene kan ikke opprettholdes dersom foreldrene eller barn over 15 år motsetter seg tiltaket.

- Viderefører § 4-6 første ledd → Ingen realitetsendringer
- Enkelte presiseringer og språklige endringer
 - ✓ Tatt inn i lovteksten at barnevernet skal «vedta» og sette i verk ...
 - ✓ Presisert at tiltak for barn over 15 år også forutsetter samtykke fra barnet

Ellers

- ✓ «Uten omsorg» → Ikke krav om at det skal ha vart over tid, men et visst krav om at det vil «vare».
- ✓ «Barnevernstjenesten» har kompetanse, ikke bare forbeholdt barneverbler/stedfortreder
- ✓ Et vedtak innebærer ikke omsorgsovertakelse

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om omsorgsovertakelse dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks. Ved vurderingen av om det skal treffes et akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal det legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan også treffe vedtak om samvær etter § 7-2 og § 7-3 når det er truffet akuttvedtak etter første ledd.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om tiltak. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen seks uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om omsorgsovertakelse dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks. Ved vurderingen av om det skal treffes et akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal det legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan også treffe vedtak om samvær etter § 7-2 og § 7-3 når det er truffet akuttvedtak etter første ledd.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om tiltak. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen seks uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om omsorgsovertakelse dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks. Ved vurderingen av om det skal treffes et akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal det legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan også treffe vedtak om samvær etter § 7-2 og § 7-3 når det er truffet akuttvedtak etter første ledd.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om tiltak. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen seks uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om omsorgsovertakelse dersom det er fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks. Ved vurderingen av om det skal treffes et akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal det legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Forarbeidene om akuttvedtak av nyfødte

- *«Formålet med presiseringen er å tydeliggjøre at det i saker som gjelder nyfødte barn er nødvendig å foreta noen særskilte vurderinger. (...) Departementet legger derfor til grunn at akuttvedtak om omsorgsovertakelse av nyfødte barn primært er aktuelt i noen ekstraordinære typetilfeller, og at bestemmelsen er i samsvar med tolkning og praksis fra EMD særlig knyttet til EMK artikkel 8. Departementet understreker at det i den konkrete saken skal foretas en forholdsmessighetsvurdering av om andre og mindre inngripende tiltak er tilstrekkelige.»*
- *«Departementet vil samtidig understreke at de foreslåtte presiseringene ikke er ment å høyne terskelen eller endre de materielle vilkårene for å treffe et akuttvedtak.»*

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse (forts)



(4. ledd) Vedtak som gjelder et barn som har sitt vanlige bosted i en annen stat, jf. § 1-2 tredje ledd, faller likevel bort først seks måneder etter vedtakstidspunktet dersom norske myndigheter innen samme frist har gjort ett av følgende:

a. har fremmet en begjæring til bostedsstaten om å treffe nødvendige beskyttelsestiltak

b. har truffet vedtak om å få overført jurisdiksjon etter lov om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn § 5.

(femte ledd) De plasseringsalternativene som fremgår av § 5-3 gjelder tilsvarende ved akuttvedtak om omsorgsovertakelse.

- **Her er ikke noe nytt!**

§ 4-2. Akuttvedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Oppsummering om § 4-2:

- **Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av dagens rettstilstand;** jf. dagens § 4-6 annet til fjerde ledd:
 - ✓ Hovedvilkåret opprettholdes: Det må være *«fare for at barnet blir vesentlig skadelidende dersom vedtaket ikke gjennomføres straks»*
 - ✓ Fare ved å *«forbli i hjemmet»* er tatt ut!
- **Enkelte presiseringer og språklige endringer**
 - ✓ Akuttvedtak etter § 4-2 innebærer alltid omsorgsovertakelse
 - ✓ Lovfestet at både barnevernets leder og stedfortreder har kompetanse
 - ✓ Nyfødte
 - Samme vilkår, men presiseres at det skal legges *«særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.»*

§ 4-3. Vedtak om midlertidig flytteforbud

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan treffe vedtak om at et barn som bor utenfor hjemmet med foreldrenes samtykke, ikke skal flyttes, dersom det er sannsynlig at flytting vil være til skade for barnet.

Vedtak kan treffes for inntil tre måneder. Barnevernstjenesten skal i løpet av denne perioden legge forholdene til rette for at flyttingen kan gjennomføres med minst mulig ulempe for barnet.

Dersom barnevernstjenesten vurderer det slik at barnet ikke kan flyttes, skal barnevernstjenesten i løpet av seks uker sende begjæring til barneverns- og helsenemnda om omsorgsovertakelse eller annet tiltak. Vedtaket om flytteforbud består til saken er avgjort av nemnda.

- Én felles bestemmelse som avløser nåværende lovs to bestemmelser § 4-8 første ledd og § 4-9 første ledd.
- I hovedsak en videreføring av dagens rettstilstand

§ 4-3. Vedtak om midlertidig flytteforbud

1. ledd

Barnevernstjenestens leder eller lederens stedfortreder kan treffe vedtak om at et barn som bor utenfor hjemmet med foreldrenes samtykke, ikke skal flyttes, dersom det er sannsynlig at flytting vil være til skade for barnet.

- Vilkåret er at det er «er sannsynlig at flytting vil være til skade for barnet»
 - Nåværende lov «kan være til skade for barnet» → Innebærer ingen realitetsforskjell
 - Kravet i dagens § 4-9 første ledd om at det for akuttvedtak er et krav om at barnet kan bli «vesentlig skadelidende» videreføres ikke → Nå «bare» krav om «til skade» → Et redusert beviskrav.
 - Alternativet i dagens § 4-8 første ledd om at flytteforbud også kan besluttes der det er det «ikke er rimelig grunn for flyttingen» videreføres heller ikke → Ikke ment å ha noen realitetsbetydning

forts →

§ 4-3. Vedtak om midlertidig flytteforbud (forts)

2.ledd

*Vedtak kan treffes for **inntil tre måneder**. Barnevernstjenesten skal i løpet av denne perioden legge forholdene til rette for at flyttingen kan gjennomføres med minst mulig ulempe for barnet.*

- Videreføring av dagens lov → Flytteforbud for en periode på opp til 3 måneder

3. ledd

*Dersom barnevernstjenesten vurderer det slik at barnet ikke kan flyttes, skal barnevernstjenesten i løpet av **seks uker sende begjæring** til barneverns- og helsenemnda om omsorgsovertakelse eller annet tiltak. Vedtaket om flytteforbud består til saken er avgjort av nemnda.*

- Videreføring av dagens lov
 - ✓ Seks ukers frist for begjæring til nemnda
 - ✓ Begjæring ekskluderer 3 måneders fristen

§ 4-4. Akuttvedtak om plassering i barnevernsinstitusjon

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om å plassere et barn i barnevernsinstitusjon dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker som nevnt i § 6-2. Et slikt vedtak kan treffes bare dersom det er fare for at barnet ellers blir vesentlig skadelidende.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om plassering i institusjon etter § 6-2. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen to uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

Bestemmelsen i § 4-2 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

- Bestemmelsen erstatter § 4-25 annet ledd annet punktum i dagens barnevernlov.
- Bestemmelsen viderefører innholdet i dagens bestemmelse:
 - ✓ Krav om «fare for at barnet (...) blir vesentlig skadelidende».
 - ✓ enkelte språklige og strukturelle endringer.

§ 4-5. Akuttvedtak om plassering av barn i institusjon når det er fare for menneskehandel

Barnevernstjenestens leder, lederens stedfortreder eller påtalemyndigheten kan treffe akuttvedtak om å plassere et barn i institusjon dersom det er sannsynlig at barnet utnyttes til menneskehandel, eller det er en nærliggende og alvorlig fare for at barnet kan bli utnyttet til menneskehandel. Akuttvedtaket kan treffes bare når det er nødvendig for å beskytte barnet.

Dersom det er behov for videre tiltak, skal barnevernstjenesten snarest følge opp akuttvedtaket med en begjæring til barneverns- og helsenemnda om plassering i institusjon etter § 6-6. Dersom slik begjæring ikke foreligger innen to uker fra vedtakstidspunktet, faller akuttvedtaket bort.

Bestemmelsen i § 6-6 annet, fjerde og sjette ledd gjelder tilsvarende.

- Bestemmelsen erstatter § 4-29 fjerde ledd i dagens barnevernlov.
- Bestemmelsen viderefører innholdet i dagens bestemmelse, men med enkelte språklige endringer

Kapittel 4. Akuttiltak

OPPSUMMERING

Oppsummering - Kapittel 4

I hovedsak en videreføring av nåværende rettstilstand

- Hovedvilkårene om at det må være «*fare for at barnet blir vesentlig skadelidende*» og at det må være nødvendig at vedtaket gjennomføres straks videreføres i § 4-2.

Den nye loven presiserer og klargjør at...

- akuttvedtak som flytter barnet ut av hjemmet innebærer omsorgsovertakelse. (§ 4-2)
 - ✓ Det betyr bl.a. at barnevernstjenestens ansvar etter slikt akuttvedtak er det samme som etter «ordinær» omsorgsovertakelse; jf. § 5-4
- akuttvedtak også kan treffes når barnet er annet sted en «i hjemmet» det barnet bor fast.
- ved akuttvedtak om omsorgsovertakelse av et nyfødt barn, skal legges særlig vekt på barnets behov for nærhet til foreldrene umiddelbart etter fødselen.

Refleksjonsoppgaver:

Hvordan arbeides det for å sikre forsvarlig akutt omsorgovertakelse?

- For at omsorgen skal kunne overtas ved fødsel må følgende vurderes og vektas: Fare for vesentlig skade skal vurderes opp mot barnets behov for nærhet rett etter fødsel.
 - ✓ Hvordan gjennomføres en slik vurdering i deres tjeneste?
 - ✓ Hvordan planlegger dere og gjennomfører en slik akutt omsorgovertakelse så skånsomt som mulig?
 - ✓ Hvilke rutiner har dere for å sikre foreldrene (krise) hjelp etterpå?



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 5

Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon

Innledning

- **Det sentrale «tvangskapitlet»**
 - ✓ EMD har aldri gitt uttrykk fort at barnevernslovens tvangsbestemmelser er i strid med EMK.
 - ✓ Det som er kritisert er at avgjørelsene faktum ikke er godt nok utredet eller beskrevet, og at vurderingene ikke er grundige og tydelige nok.
- **I hovedsak svært lite innholdsmessige endringer → liten betydning i praksis.**
 - ✓ En del språklige og redigeringsmessige endringer.
- **Rettet opp i noen «mangelfulle» lovtekster**
 - ✓ Rettspraksis har utdyper noen bestemmelser, bl.a. når det gjelder adopsjon, som nå synliggjøres i selve lovteksten.
- **Merk: § 12-5 om begrunnelsesplikten når det treffes vedtak:**
« ... Hvordan (...) hensynet til familieband er vurdert, skal også fremgå av vedtaket
- **Samvær** → Fått et eget kapittel i loven (Kapittel 6)

Oversikt over kapittel 5

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-2. Iverksetting av vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-3. Valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-4. Ansvar for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-5. Barnevernstjenestens adgang til å flytte barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-6. Forbud mot å ta med barnet ut av Norge

§ 5-7. Oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse

§ 5-8. Vedtak om fratakelse av foreldreansvar

§ 5-9. Oppheving av vedtak om fratakelse av foreldreansvar

§ 5-10. Vedtak om adopsjon

§ 5-11. Besøkskontakt etter adopsjon

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse

Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller:

- a. det er alvorlige mangler ved den omsorgen barnet får, herunder den personlige kontakt og trygghet, sett hen til det barnet trenger etter sin alder og utvikling*
- b. foreldrene sørger ikke for at et barn som er sykt, har nedsatt funksjonsevne eller er spesielt hjelpetrengende, får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring*
- c. barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet*
- d. det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadet fordi foreldrene vil være ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet*

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse

- e. *det er overveiende sannsynlig at et barn som ble akutt plassert som nyfødt etter § 4-2, vil komme i en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c eller d*
- f. *f. det er overveiende sannsynlig at flytting av et barn som med foreldrenes samtykke bor utenfor hjemmet, vil føre til en situasjon som nevnt i bokstav a, b, c, eller d*
- g. *barnet har bodd utenfor hjemmet i mer enn to år med foreldrenes samtykke, og barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet.*

Status:

- Alle inngrepshjemlene om omsorgsovertakelse er samlet i én bestemmelse.
 - ✓ Dagens § 4-12 er tatt inn i bokstavene a-d
 - ✓ Dagens § 4-8 annet og tredje ledd er tatt inn i bokstavene e-f.
- Samme 7 situasjoner som nå.
- Ingen realitetsendringer → **Ingen «terskler» endret!**
- Noen språklige endringer

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse

Vi skal se litt nærmere på

- Omsorgsbegrepet i bestemmelsens bokstav a)
- Reguleringen av «det mildeste inngreps prinsipp»
- Lovfesting av at inngrepet må være «*nødvendig*»

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Bokstav a)

Dersom «det er «alvorlige mangler ved den omsorgen barnet får, herunder den personlige kontakt og trygghet, sett hen til det barnet trenger etter sin alder og utvikling»

Begrepet «omsorgen»

- Nåværende lov: Mangler ved «den daglige omsorgen» og «mangler ved den personlige kontakt og trygghet barnet får» er angitt som alternative vilkår.
- Nå samles under ett begrep: «omsorgen»
 - Forarbeidene:
 - ✓ Personlig kontakt og trygghet hører inn under begrepet «omsorgen»
 - ✓ Ingen realitetsendring
- **MERK:** Kravet om «alvorlige mangler» videreføres → Ingen realitetsendring!

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Reguleringen av «det mildeste inngreps prinsipp»

«Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller: ...

- Det «*mildeste inngreps prinsipp*» videreføres fra nåværende lovs § 4-12 annet ledd
 - Ingen realitetsendring
- Følger også av § 1-5 annet ledd
 - «*Barnevernets tiltak skal ikke være mer inngripende enn nødvendig.*

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

«Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er **nødvendig ut fra barnets situasjon**, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller: ...»

- **Nytt i lovteksten**

- Men ikke ny juss → Følger allerede av EMD & Høyesteretts avgjørelser

- **Forarbeidene om nødvendighetskravet :**

«Nødvendighetskravet innebærer at det ved vurderingen av om det skal treffes vedtak om omsorgsovertakelse, må skje

- ✓ en balansert avveining av hensynet til barnets behov for omsorg og beskyttelse **opp mot** hensynet til barnets og foreldrenes rett til familieliv.
- ✓ Risikoen for barnet ved å bli værende i hjemmet må vurderes **opp mot** belastningen det er for barnet og foreldrene at barnet blir tatt ut av hjemmet.
- ✓ Det må vurderes om omsorgsovertakelse vil bedre barnets situasjon.
- ✓ Det må foretas en reell avveining av de motstridende interesser.»

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

«Dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er **nødvendig ut fra barnets situasjon**, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller: ...»

- Inn under «nødvendighetsvurderingen» er selvfølgelig en **Barnets beste** vurdering helt sentral. I dette inngår ...
 - ✓ **barnets mening** som et nødvendig og tungtveiende moment (Jf. § 1-3 om barnets beste og § 1-4 om retten til medvirkning og § 14-13 om barnets rett til å få uttale seg i alle saker for nemnda)
- **Forarbeidene understreker:**
 - ✓ «At omsorgsovertakelsen er til barnets beste er et vilkår for å treffe vedtaket.»
 - ✓ «Dersom tiltaket er nødvendig for å ivareta barnets beste, vil hensynet til barnet gå foran hensynet til foreldrene, jf. § 1-3 om barnets beste..»

§ 5-1. Vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

OPPSUMMERING

- Ingen store endringer:
 - ✓ Samme situasjoner
 - ✓ Samme beviskrav
 - ✓ Ingen endring i «tersklene» for omsorgsovertakelser
- **Men** → For saker i nemnda og retten er det et – fortsatt - økende krav om at barneverntjenesten kan vise til at det er foretatt en grundig og balansert vurderingen og veining av:
 - ✓ hensynet til barnets behov for omsorg og beskyttelse, herunder risikoen ved å bli værende i hjemmet
opp mot
 - ✓ hensynet til barnets og foreldrenes rett til familieliv, herunder belastningen det er for barnet og foreldrene at barnet blir tatt ut av hjemmet.

§ 5-2. Iverksetting av vedtak om omsorgsovertakelse

Vedtaket om omsorgsovertakelse skal settes i verk så snart som mulig. Vedtaket faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker fra vedtakstidspunktet. Nemndlederen kan forlenge fristen når særlige grunner tilsier det.

Dersom et barn bortføres fra barnevernstjenesten til en annen stat etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, består vedtaket i ett år dersom barnevernstjenesten har varslet politiet eller sendt en søknad om å få barnet tilbakeført til Norge til sentralmyndigheten for konvensjon av 25. oktober 1980 om de sivile sider ved internasjonal barne bortføring. Det samme gjelder når det er sendt en anmodning om å få vedtaket anerkjent eller fullbyrdet til sentralmyndigheten for konvensjon av 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn. Nemndleder kan forlenge fristen.



§ 5-2. Iverksetting av vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Første ledd Vedtak om omsorgsovertakelse skal settes i verk så snart som mulig. Vedtaket faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker fra vedtakstidspunktet. Nemndlederen kan forlenge fristen når særlige grunner tilsier det.

- Viderefører nåværende lovs § 4-13

Annet ledd Dersom et barn bortføres fra barnevernstjenesten til en annen stat etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, består vedtaket i ett år dersom barnevernstjenesten har varslet politiet eller sendt en søknad om å få barnet tilbakeført til Norge til sentralmyndigheten for konvensjon av 25. oktober 1980 om de sivile sider ved internasjonal barnebortføring. Det samme gjelder når det er sendt en anmodning om å få vedtaket anerkjent eller fullbyrdet til sentralmyndigheten for konvensjon av 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, annerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn. Nemndleder kan forlenge fristen.

- Regulerer unntak fra seksukers fristen ved barnebortføringer.
 - ✓ Fristen på ett år forutsatt visse initiativ/handlinger fra barneverntjenesten.

§ 5-3. Valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om omsorgsovertakelse, skal det fremgå av vedtaket om barnet skal bo i et fosterhjem eller i en barnevernsinstitusjon. Nemnda kan bestemme at barnet skal bo i en opplærings- eller behandlingsinstitusjon dersom det er nødvendig fordi barnet har nedsatt funksjonsevne. Nemnda kan i særskilte tilfeller også bestemme at barnet skal bo i et omsorgssenter, jf. kapittel 11.

Barnevernstjenesten skal redegjøre for sitt syn på valg av plasseringssted for barnet når den legger frem forslag om omsorgsovertakelse for nemnda. Nemnda kan i vedtaket sette krav til plasseringsstedet. Saken skal forelegges nemnda på nytt dersom barnet ikke kan plasseres slik det ble forutsatt i vedtaket.

Når plasseringssted for barnet skal velges, skal det blant annet legges vekt på barnets mening, barnets identitet og behov for omsorg i et stabilt miljø, behovet for kontinuitet i barnets oppdragelse og barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Det skal også legges vekt på hvor lenge det er antatt at omsorgsovertakelsen skal vare, og på barnets samvær og kontakt med foreldrene, søsken og andre personer som barnet har nær tilknytning til. Dersom barnet skal bo i fosterhjem, skal barnevernstjenesten vurdere om noen i barnets

TOFTE familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem, jf. § 9-4. →

§ 5-3. Valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av dagens § 4-14 og § 4-15

Første ledd viderefører plasseringsalternativene i nåværende § 4-14

- *fosterhjem*
- *barnevernsinstitusjon*
- *opplærings- eller behandlingssinstitusjon dersom det er nødvendig fordi barnet har nedsatt funksjonsevne.*
- *i særskilte tilfeller også bestemme at barnet skal bo i et omsorgssenter (jf. lovens kapittel 11)*

Andre ledd viderefører barnevernstjenestens plikt til å redegjøre for sitt syn på valg av plasseringssted for nemnda, og nemnda rett til å sette krav til plasseringsstedet. Videre at saken må forelegges nemnda på nytt dersom barnet ikke kan plasseres slik det ble forutsatt i vedtaket

TOFTE **Første og andre ledd** → Ingen realitetsendringer



§ 5-3. Valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse

Tredje ledd

Når plasseringssted for barnet skal velges, skal det blant annet legges vekt på barnets mening, barnets identitet og behov for omsorg i et stabilt miljø, behovet for kontinuitet i barnets oppdragelse og barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Det skal også legges vekt på hvor lenge det er antatt at omsorgsovertakelsen skal vare, og på barnets samvær og kontakt med foreldrene, søsken og andre personer som barnet har nær tilknytning til. Dersom barnet skal bo i fosterhjem, skal barnevernstjenesten vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem, jf. § 9-4.

I hovedsak en videreføring av nåværende lov, men nytt at

- Barnets mening og samvær med andre enn foreldrene løftes inn i lovteksten som relevante momenter.
- Vurderingen av plassering hos familie/nettverk er nå flyttet fra forskriften og tatt inn i lovteksten (siste setning)

Forarbeidene understreker:

«Ved vurderingen av hvor lenge det er antatt at omsorgsovertakelsen skal vare, må det ses hen til den overordnede målsettingen om gjenforening av barn og foreldre.

§ 5-4. Ansvaret for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

Etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, har barnevernstjenesten omsorgsansvaret for barnet. Barnevernstjenesten skal gi barnet forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten skal ta avgjørelser som har betydning for barnets dagligliv, blant annet om barnet skal være i barnehage, benytte skolefritidsordning eller delta i fritidsaktiviteter. Barnevernstjenesten har også avgjørelsesmyndighet etter andre lover.

Fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor, utøver omsorgen for barnet på vegne av barnevernstjenesten og innenfor de rammene som barnevernstjenesten fastsetter.

Foreldrenes foreldreansvar er begrenset til avgjørelser om barnets grunnleggende personlige forhold, som valg av type skole, endring av navn, samtykke til adopsjon og inn- og utmelding i tros- og livssynssamfunn.

- Bestemmelsen viderefører gjeldende rett, med enkelte presiseringer.



§ 5-4. Ansvaret for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Første ledd

Etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, har barnevernstjenesten omsorgsansvaret for barnet. Barnevernstjenesten skal gi barnet forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten skal ta avgjørelser som har betydning for barnets dagligliv, blant annet om barnet skal være i barnehage, benytte skolefritidsordning eller delta i fritidsaktiviteter. Barnevernstjenesten har også avgjørelsesmyndighet etter andre lover

Bestemmelsen utdyper hvilke beslutninger som hører inn under barnevernstjenestens omsorgsansvar

- Ikke uttømmende
- «Andre lover» → F.eks. opplæringsloven og pasient- og brukerrettighetsloven.

§ 5-4. Ansvaret for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse (forts)

Tredje ledd:

Foreldrenes foreldreansvar er begrenset til avgjørelser om barnets grunnleggende personlige forhold, som valg av type skole, endring av navn, samtykke til adopsjon og inn- og utmelding i tros- og livssynssamfunn.

Ny bestemmelse, men gir uttrykk for gjeldende rett.

- ✓ Bestemmelsen presiseres hva foreldre med foreldreansvar fortsatt bestemmer etter en omsorgsovertakelse,
 - synliggjør at en omsorgsovertakelse innebærer en sterk begrensning i foreldreansvaret
- ✓ Gjelder også ved omsorgsovertakelse etter akuttvedtak.

§ 5-5. Barnevernstjenestens adgang til å flytte barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenesten kan vedta at barnet skal flytte bare dersom det er nødvendig på grunn av endrede forhold, eller dersom det er til barnets beste. Barnevernstjenestens vedtak i en sak om flytting kan påklages til barneverns- og helsenemnda.

- Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 4-17.

§ 5-6. Forbud mot å ta med barnet ut av Norge

Det er ulovlig å ta med seg barnet ut av Norge uten samtykke fra barnevernstjenesten når vedtak etter §§ 4-2, 4-3, 4-4 og 4-5 er iverksatt. Det er videre ulovlig å ta med seg barnet ut av Norge uten samtykke fra barnevernstjenesten når vedtak etter §§ 5-1, 6-2 og 6-3 er truffet eller når begjæring om slike tiltak er sendt barneverns- og helsenemnda.

- Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 4- 31.

§ 5-7. Oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse

Barneverns- og helsenemnda skal oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse når det er overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg.

Vedtaket kan likevel ikke oppheves dersom barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet.

Sakens parter kan ikke kreve at nemnda behandler en sak om oppheving av et vedtak om omsorgsovertakelse de første tolv månedene etter at nemnda eller domstolen har avsagt endelig eller rettskraftig avgjørelse i saken. Er et krav om oppheving av et vedtak om omsorgsovertakelse ikke blitt tatt til følge etter første ledd annet punktum, må det foreligge opplysninger om vesentlige endringer i barnets situasjon for at sakens parter kan kreve at en ny sak behandles.

- Bestemmelsen er i hovedsak en videreføring av dagens § 4-21, men med enkelte språklige endringer og presiseringer
- Fosterforeldres uttalerett er tatt ut, men følger av lovens § 9-8 som regulerer fosterforeldres rett til å uttale seg og deres adgang til å klage

§ 5-8. Vedtak om fratakelse av foreldreansvar

Barneverns- og helsenemnda kan vedta at foreldrene skal fratras foreldreansvaret dersom det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, og det foreligger særlige grunner som tilsier at det er nødvendig å frata foreldrene foreldreansvaret for å ivareta barnet.

Dersom barnet blir uten verge etter at foreldrene er fratatt foreldreansvaret, skal barnevernstjenesten snarest informere statsforvalteren om at barnet har behov for ny verge.

- Bestemmelsen viderefører i hovedsak dagens § 4-20 første ledd om fratakelse av foreldreansvar.
- Dagens § 4-20 annet til femte ledd om **adopsjon** er flytte til en egen bestemmelse (§ 5-10).
- Kompetansen som nå til lagt til nemnda.
- **Men nytt →**

§ 5-8. Vedtak om fratakelse av foreldreansvar (forts)

Første ledd

Barneverns- og helsenemnda kan vedta at foreldrene skal fratras foreldreansvaret dersom det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, og det foreligger særlige grunner som tilsier at det er nødvendig å frata foreldrene foreldreansvaret for å ivareta barnet.

Nytt i lovteksten: Kravet til «særlige grunner ...»

- Ikke ny rettstilstand, men nytt at det er tatt inn i lovteksten
- Forarbeidene: «Særlige grunner kan for eksempel være ...
 - ✓ *der foreldrene (..) ikke er i stand til å ta nødvendige beslutninger om barnet», og*
 - ✓ *«hvis barnet ikke skal ha samvær med foreldrene og lever på sperret adresse, og det derfor er behov for navneendring.»*

§ 5-8. Vedtak om fratakelse av foreldreansvar (forts)

Andre ledd

*Dersom barnet blir uten verge etter at foreldrene er fratatt foreldreansvaret, skal **barnevernstjenesten** snarest informere statsforvalteren om at barnet har behov for ny verge.*

Nytt:

Nytt at meldeplikten til statsforvalteren om at barnet har behov for ny verge når foreldreansvaret er fratatt foreldrene overføres fra fylkesnemnda til barnevernstjenesten.

§ 5-9. Oppheving av vedtak om fratakelse av foreldreansvar

Barneverns- og helsenemnda skal oppheve et vedtak om fratakelse av foreldreansvar dersom det ikke lenger foreligger særlige grunner som tilsier at vedtaket er nødvendig for å ivareta barnet.

Sakens parter kan ikke kreve at nemnda behandler en sak om oppheving av et vedtak om fratakelse av foreldreansvar de første tolv månedene etter at nemnda eller domstolen har avsagt endelig eller rettskraftig avgjørelse i saken.

- **Ny bestemmelse**, men er i tråd med gjeldende rettsoppfatning.
- **Første ledd:**
 - ✓ Vedtaket **skal** oppheves når grunnvilkåret om at det «*foreligger særlige grunner som tilsier at vedtaket er nødvendig for å ivareta barnet*» ikke lenger er til stede.
 - ✓ Kompetansen ligger til nemnda.
- **Annet ledd:** Den «vanlige» sperrefristen på 12 måneder før private parter kan reise ny sak vil også gjelde i saker om opphevelse av foreldreansvaret.

§ 5-10. Vedtak om adopsjon

Barneverns- og helsenemnda kan vedta adopsjon uten samtykke fra foreldrene dersom nemnda har truffet vedtak om fratakelse av foreldreansvar, og følgende vilkår er oppfylt:

- a. det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, eller at barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet*
- b. adopsjonssøkerne har vært fosterforeldre for barnet, har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og har utøvd omsorgen for barnet på en god måte*
- c. vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er oppfylt*
- d. det foreligger særlig tungtveiende grunner som tilsier at adopsjon vil være til barnets beste.*

Barneverns- og helsenemnda kan også treffe vedtak om adopsjon av et barn som barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for, når foreldrene samtykker, såfremt vilkårene i første ledd bokstav a til d er oppfylt.

Departementet skal utstede en adopsjonsbevilling når nemnda har truffet vedtak om adopsjon.

§ 5-10. Vedtak om adopsjon

Barneverns- og helsenemnda kan vedta adopsjon uten samtykke fra foreldrene dersom nemnda har truffet vedtak om fratakelse av foreldreansvar, og følgende vilkår er oppfylt:

- a. det må regnes som sannsynlig at foreldrene varig ikke vil kunne gi barnet forsvarlig omsorg, eller at barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er, at flytting kan føre til alvorlige problemer for barnet*
- b. adopsjonssøkerne har vært fosterforeldre for barnet, har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og har utøvd omsorgen for barnet på en god måte*
- c. vilkårene for å innvilge adopsjon etter adopsjonsloven er oppfylt*
- d. det foreligger særlig tungtveiende grunner som tilsier at adopsjon vil være til barnets beste.*

Barneverns- og helsenemnda kan også treffe vedtak om adopsjon av et barn som barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for, når foreldrene samtykker, såfremt vilkårene i første ledd bokstav a til d er oppfylt.

Departementet skal utstede en adopsjonsbevilling når nemnda har truffet vedtak om adopsjon.



§ 5-10. Vedtak om adopsjon (forts)

- Videreføring av dagens § 4-20 annet til femte ledd
- Enkelte språklige endringer og presiseringer
 - **Bokstav b)** «adopsjonssøkerne har vært fosterforeldre for barnet, har vist seg egnet til å oppdra barnet som sitt eget og **har utøvd omsorgen for barnet på en god måte**»
 - ✓ Nåværende lovs krav om å ha vist seg «skikket», endres til at de «*har utøvd omsorgen for barnet på en god måte*» → Ingen realitetsendring.
 - **Bokstav d):** «det foreligger **særlig tungtveiende grunner** som tilsier at adopsjon vil være til barnets beste»
 - ✓ I tillegg til kravet etter dagens lov om at adopsjon må være «*til barnets beste*», så tas nå inn i loven at det også må foreligge «*særlig tungtveiende grunner*»
 - ✓ Nytt at dette kommer inn i lovteksten, men endrer ikke dagens rettstilstand. Dette har etter EMD og Høyesteretts praksis vært gjeldende rett de senere årene.

§ 5-10. Vedtak om adopsjon (forts)

Annet ledd:

«Barneverns- og helsenemnda kan også treffe vedtak om adopsjon av et barn som barnevernstjenesten har overtatt omsorgen for, når foreldrene samtykker, såfremt vilkårene i første ledd bokstav a til d er oppfylt.»

- **Adopsjon ved samtykk fra foreldrene**

→ Merk at kravet til «*særlig tungtveiende grunner*» også gjelder ved samtykke

§ 5-11. Besøkskontakt etter adopsjon

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak om adopsjon etter § 5-10, skal den vurdere om det skal være besøkskontakt mellom barnet og foreldrene etter at adopsjonen er gjennomført dersom noen av partene har krevd det og adopsjonssøkerne samtykker til slik kontakt. Nemnda skal treffe vedtak om besøkskontakt dersom det er til barnets beste. Nemnda skal samtidig fastsette omfanget av kontakten.

Barnevernstjenesten i den kommunen som har reist saken, skal bistå med å gjennomføre besøkskontakten. Dersom barnevernstjenestene i de berørte kommunene blir enige om det, kan ansvaret for å gjennomføre besøkskontakten overføres til en annen kommune som barnet har tilknytning til.

Et vedtak om besøkskontakt kan prøves på nytt bare dersom særlige grunner tilsier det. Særlige grunner kan blant annet være at barnet motsetter seg kontakt, eller at foreldrene ikke følger opp vedtaket om kontakt. (osv)

- Bestemmelsen viderefører dagens § 4-20 a, med noen mindre språklige og redigeringsmessige endringer.

Kapittel 5

Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon

OPPSUMMERING

Oppsummering - Kapittel 5

- I all hovedsak er kapittel 5 en videreføring av nåværende bestemmelser om omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon.
 - ✓ Ingen endring av dagens rettstilstand det gjelder inngrepsvilkår eller «terskler» for inngrep.
 - ✓ Også bestemmelsene om opphevelse av omsorgsvedtak og vedtak om fratakelse av foreldreansvar viderefører dagens rettstilstand.
- Noen bestemmelser er «oppdatert» slik at lovteksten stemmer med nåværende rettstilstand:
 - ✓ I § 5-8 er det i lovteksten tatt inn at det må foreligge «*særlige grunner*» for å frata foreldreansvaret
 - ✓ I § 5-10 er det i lovteksten tatt inn kravet om at det må foreligge «*særlige tungtveiende grunner*» for å vedta adopsjon.
- I § 5-4 er det gitt regulert hvilke de viktigste av beslutninger som etter omsorgsovertakelser ligger til barneverntjenesten og hvilke beslutninger som fortsatt ligger hos foreldrene.

Refleksjonsoppgaver:

Hvordan sikres den overordnede vurderingen?

- Før barneverntjenesten fremmer sak om omsorgovertakelse må følgende vurdering foretas: Hensynet til barnets behov for omsorg og beskyttelse opp mot barnets og foreldrenes rett til familieliv.
 - ✓ Hvilket grunnlag bruker dere for å gjøre vurderingen?
 - ✓ Hvordan gjøres vurderingen i praksis i deres tjeneste?
 - ✓ Hvordan dokumenteres den?
- Er det behov for endringer, mer kompetanse eller nye rutiner for å sikre dette?



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 6.

Atferdstiltak m.m

Innledning

- Eget kapittel om atferdstiltak
- I hovedsak videreføres dagens regler og rettstilstand.

NYTT

- Ikke adgang til plassering ut over 18 år
 - ✓ Tvangsvedtaket opphører på 18 års dagen
 - ✓ Etter 18 år → Da kun som frivillig tiltak.
 - Vedtak treffes da som frivillig hjelpetiltak og hjemles i § 3-6.
«Hjelpetiltak til ungdom over 18 år»
- Regler om varsling til fornærmede og etterlatte om institusjonsplasserte barn under 15 år som har begått alvorlige lovbrudd (§§ 6-4 og 6-5)

Oversikt over kapittel 6

- § 6-1. Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter samtykke
- § 6-2. Vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke
- § 6-3. Plassering i fosterhjem med særlige forutsetninger eller i institusjoner med hjem
- § 6-4. Vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte utsatt for et alvorlig lovbrudd
- § 6-5. Informasjon til fornærmede eller etterlatte
- § 6-6. Vedtak om plassering i institusjon når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel

§ 6-1. Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter samtykke

Et barn som har vist alvorlige atferdsvansker, kan på samme vilkår som etter § 6-2 gis opphold i institusjon dersom barnet selv og de som har foreldreansvar, samtykker til det. Dersom barnet har fylt 15 år, er samtykke fra barnet tilstrekkelig. Barnets samtykke skal være skriftlig og skal gis til institusjonsledelsen senest når oppholdet begynner. Før samtykke gis, skal barnet gjøres kjent med at samtykket kan trekkes tilbake med de begrensninger som følger av annet ledd.

Institusjonen kan sette som vilkår at barnet kan holdes tilbake i institusjonen i inntil tre uker fra barnet har flyttet inn. Dersom oppholdet i institusjonen er ment å gi behandling eller opplæring i minst tre måneder, kan det også settes som vilkår at barnet kan holdes tilbake i inntil tre uker etter at samtykket uttrykkelig er trukket tilbake.

Dersom barnet rømmer, men blir brakt tilbake til institusjonen innen tre uker, kan barnet holdes tilbake i tre uker fra det tidspunktet da barnet ble brakt tilbake til institusjonen.

Barnet kan bare tilbys plass i institusjon som er godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten til å ta imot barn på grunnlag av vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 6-1. Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter samtykke

Et barn som har vist alvorlige atferdsvansker, kan på samme vilkår som etter § 6-2 gis opphold i institusjon dersom barnet selv og de som har foreldreansvar, samtykker til det. Dersom barnet har fylt 15 år, er samtykke fra barnet tilstrekkelig. Barnets samtykke skal være skriftlig og skal gis til institusjonsledelsen senest når oppholdet begynner. Før samtykke gis, skal barnet gjøres kjent med at samtykket kan trekkes tilbake med de begrensninger som følger av annet ledd.

Institusjonen kan sette som vilkår at barnet kan holdes tilbake i institusjonen i inntil tre uker fra barnet har flyttet inn. Dersom oppholdet i institusjonen er ment å gi behandling eller opplæring i minst tre måneder, kan det også settes som vilkår at barnet kan holdes tilbake i inntil tre uker etter at samtykket uttrykkelig er trukket tilbake.

Dersom barnet rømmer, men blir brakt tilbake til institusjonen innen tre uker, kan barnet holdes tilbake i tre uker fra det tidspunktet da barnet ble brakt tilbake til institusjonen.

Barnet kan bare tilbys plass i institusjon som er godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten til å ta imot barn på grunnlag av vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 6-1. Vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter samtykke

- Bestemmelsen viderefører innholdet i dagens § 4-26, men med enkelte språklige og strukturelle endringer.
- Det innebærer videreføring av bl.a.
 - ✓ Krav om samtykke både fra barnet selv og de som har foreldreansvar, men for ungdom som har fylt 15 år er samtykke fra ungdommen tilstrekkelig.
 - ✓ Adgangen til avtale om tilbakehold i inntil tre uker fra ungdommen barnet har flyttet inn opprettholdes. Samme med adgangen ved langtidsopphold på kunne sette som vilkår at ungdommen kan tilbakeholdes i inntil tre uker etter at samtykket er trukket.
 - ✓ Grunnvilkårene for frivillig innleggelse er de samme som ved tvangsinnleggelse; jf. § 6-2



§ 6-2. Vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon uten samtykke

Barneverns- og helsenemnda kan vedta at et barn skal plasseres i institusjon **uten samtykke** fra barnet selv eller fra de som har foreldreansvar, dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker på en eller flere av følgende måter:

- a. ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd
- b. ved vedvarende problematisk bruk av rusmidler
- c. ved annen form for utpreget normløs atferd.

Barnet kan plasseres i inntil fire uker for observasjon, undersøkelse og korttidsbehandling. Dersom det treffes nytt vedtak, kan plasseringstiden forlenges med inntil fire nye uker.

Dersom barnet har behov for mer langvarig behandling, kan nemnda vedta at barnet skal plasseres i institusjonen i inntil tolv måneder. Barnevernstjenesten skal vurdere vedtaket på nytt senest når barnet har oppholdt seg i institusjonen i seks måneder. Nemnda kan i særlige tilfeller vedta at oppholdet skal forlenges med inntil tolv måneder. Plasseringstiden etter akuttvedtak etter § 4-4 skal inngå i den totale plasseringstiden som gjelder for vedtak etter § 6-2 første og annet ledd. → **forts.**

§ 6-2.Vedtak (...) uten samtykke (forts)

Nemnda kan treffe vedtak etter første og annet ledd bare dersom institusjonen er faglig og materielt i stand til å tilby barnet forsvarlig hjelp. Institusjonen skal være godkjent av barne-, ungdoms- og familieetaten til å ta imot barn på grunnlag av vedtak etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen i § 5-3 annet ledd gjelder tilsvarende.

Før det blir truffet vedtak etter denne bestemmelsen skal det ha vært vurdert om barnets behov kan ivaretas ved hjelpetiltak etter kapittel 3.

Barnevernstjenesten kan la være å sette vedtaket i verk dersom forholdene tilsier det. Barnevernstjenesten skal i så fall varsle nemnda. Vedtaket faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker.

§ 6-2.Vedtak (...) uten samtykke (forts)

Første ledd

- Viderefører grunnvilkåret om at barnet/ungdommen skal ha vist «*alvorlige atferdsvansker*» ved...

a) «å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd»

- Endret fra «*alvorlig eller gjentatt kriminalitet*» til «*alvorlige eller gjentatte lovbrudd*» → innebærer ingen materiell endring.
- Forarbeidene
 - ✓ «*alvorlige lovbrudd*» omfatter blant annet volds- og seksuallovbrudd av alvorlig karakter
 - ✓ «*gjentatte lovbrudd*» blant annet omfatter serier av tyverier, ran og hæververk.

§ 6-2.Vedtak (...) uten samtykke (forts)

b) «*vedvarende problematisk bruk av rusmidler*»

- Endret fra «*vedvarende misbruk av rusmidler*» til «*vedvarende problematisk bruk av rusmidler*»
 - ✓ ikke endret anvendelsesområde, men ordlyd i tråd med «*gjeldende begrepsbruk på området*»
- **Forarbeidene** utdyper mer og bedre enn tidligere hva som ligger i dette vilkåret:
 - Det «kreves en relativt omfattende bruk både i tid og omfang».
 - Rusmiddelbruken må blant annet vurderes i lys av
 - ✓ Hvor lenge barnet har brukt rusmidler,
 - ✓ hvor ofte barnet bruker rusmidler
 - ✓ hva slags type rusmidler barnet bruker
 - ✓ hvordan → bl.a. om bruken er eskalerende, ukritisk ...
 - ✓ barnets tilknytning til rusmiljøer
 - ✓ samt barnets alder.

§ 6-2.Vedtak (...) uten samtykke (forts)

c) «annen form for utpreget normløs atferd».

- Endret fra «på annen måte» til «annen form for utpreget normløs atferd»
 - ✓ Ment som en presisering og tydeliggjøring: endrer ikke anvendelsesområdet.

Forarbeidene:

- ✓ Omfatter blant annet tilfeller der barnet har sammensatte livsutfordringer som kan gi seg utslag i en kombinasjon av bruk av rusmidler, lovbrudd, at barnet unndrar seg omsorg eller vagabonderer, tar tilhold i uheldige miljøer, har ugyldig skolefravær eller utagerer i grensesettingssituasjoner.
- ✓ Det må foretas en konkret helhetsvurdering av barnets atferd.

NB! Tilleggsvilkårene kan anvendes sammen, slik at plassering av barn etter denne bestemmelsen kan skje med grunnlag i flere vilkår.

- ✓ Merk formuleringen i første ledd: «...vist alvorlige atferdsvansker på **en eller flere** av følgende måter...»

§ 6-2.Vedtak (...) uten samtykke (forts)

I tillegg til grunnvilkåret om «alvorlige atferdsvansker» må – som nå – også følgende betingelser være oppfylt for at vedtak om tvangsinnleggelse skal kunne treffes:

- **Behandling i institusjon må være**
 - ✓ ***nødvendig***
 - ✓ barnets behov må ikke kunne ivaretas ved hjelpetiltak etter kapittel 3; jf. det «mildeste inngreps prinsipp.» (§ 6-2 femte ledd), og
 - ✓ ***forholdsmessig og til det enkelte barns beste***, jf. § 1-3.
- **Institusjonen må være «faglig og materielt i stand til å tilby barnet forsvarlig hjelp»** (§ 6-2 fjerde ledd)

§ 6-3. Plassering i fosterhjem med særlige forutsetninger eller i institusjoner med hjem

Vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 kan også gjelde plassering i fosterhjem med særlige forutsetninger. Fosterhjemmet skal være utpekt av barne-, ungdoms- og familieetaten.

Vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 kan også gjelde plassering i institusjoner med hjem, jf. § 10-22.

- I hovedsak en videreføring av dagens ordning; jf. dagens lov § 4-27 annet punktum.

§ 6-4. Vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte utsatt for et alvorlig lovbrudd

Når barneverns- og helsenemnda treffer vedtak etter § 6-2, skal nemnda vedta at fornærmede eller etterlatte skal informeres om plasseringen dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a. begrunnelsen for vedtaket om plassering er at barnet har begått et alvorlig lovbrudd*
- b. barnet hadde ikke fylt 15 år da lovbruddet ble begått*
- c. det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjon om plasseringen.*

Det skal ikke gis informasjon om plasseringen dersom det kan medføre fare for barnets sikkerhet.

Nemnda kan treffe vedtak som nevnt i første ledd også i tilfeller der barnet allerede er plassert etter § 6-2 når lovbruddet begås.

- **Ny bestemmelse**
- **Kort om:** Bakgrunnen og formålet & systematikken

§ 6-4. Vedtak om informasjon ... (forts)

- Om det skal besluttes informasjonsplikt må fastsettes i vedtak av Barneverns- og helsenemnda
- Vilkår for at nemnda skal kunne treffe vedtak om informasjonsplikt:
 - ✓ Det må være truffet tvangsvedtak etter § 6-2; gjelder ikke ved frivillig innleggelse
 - ✓ De tre kumulative vilkårene i bokstav a-c må alle være oppfylt samtidig:
 - a) «*begrunnelsen for vedtaket om plassering er at barnet har begått et alvorlig lovbrudd*»,
 - ✓ Dvs. at vedtaket må være forankret i § 6-2 bokstav a) «*alvorlige eller gjentatte lovbrudd*» → *Forarbeidene: Varsling er «mest nærliggende i de aller mest alvorlige sakene som drap, drapsforsøk, og alvorlige volds- eller overgrepssaker»*
 - b) «*barnet hadde ikke fylt 15 år da lovbruddet ble begått*», **og**
 - c) «*det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjon om plasseringen*»
 - ✓ Dersom det er kjent at fornærmede eller etterlatte ikke ønsker varsel er dette vilkåret ikke oppfylt.

§ 6-4. Vedtak om informasjon ... (forts)

Annet ledd

Det skal ikke gis informasjon om plasseringen dersom det kan medføre fare for barnets sikkerhet.

Tredje ledd:

Nemnda kan treffe vedtak som nevnt i første ledd også i tilfeller der barnet allerede er plassert etter § 6-2 når lovbruddet begås.

- Tredje ledd regulerer situasjonen der alvorlige lovbrudd begås etter at barnet/ungdommen allerede er plassert i institusjon.
 - ✓ Sak må fremmes for nemnda.
 - ✓ Nemnda kan treffe vedtak på samme vilkår som ved lovbrudd begått før plasseringen.

Hvem, når og hva det skal informeres om reguleres av § 6-5 →

§ 6-5. Informasjon til fornærmede eller etterlatte

Er det truffet vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte etter § 6-4, skal institusjonen gi informasjon om plasseringen og varigheten av denne, institusjonens beliggenhet og annen nødvendig informasjon om institusjonsoppholdet.

Institusjonen skal informere fornærmede eller etterlatte som har fått informasjon etter første ledd om barnets fravær fra institusjonen dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a. det er sannsynlig at barnet og fornærmede eller etterlatte vil kunne møte hverandre*
- b. det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjonen.*

Barnets fravær fra institusjonen i forbindelse med skolegang, fritidsaktiviteter og lignende regnes ikke som fravær etter annet ledd.

På samme vilkår som etter annet ledd skal det gis informasjon til fornærmede eller etterlatte når institusjonsoppholdet avsluttes.

Beslutninger etter denne bestemmelsen treffes av institusjonens leder eller lederens stedfortreder. Informasjon til fornærmede eller etterlatte skal gis så snart som mulig, slik at de kan innrette seg etter den. Informasjon skal ikke gis dersom det kan medføre fare for barnets sikkerhet.

§ 6-5. Informasjon ... (forts)

Både barnet og de som har foreldreansvaret, kan påklage en beslutning etter denne bestemmelsen til statsforvalteren. Klagen fremmes direkte for statsforvalteren innen én uke. Institusjonen skal bistå barn som ønsker det, med å utforme og sende klagen. Klagen er ikke til hinder for at institusjonen gir informasjon til fornærmede eller etterlatte. Dersom barnet eller de som har foreldreansvaret, ber om utsatt iverksettelse av beslutningen, kan ikke fraværet gjennomføres før klagen er behandlet.

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at institusjonen gir opplysninger til fornærmede eller etterlatte etter denne bestemmelsen. Fornærmede og etterlatte kan bare bruke informasjon de har fått så langt det er nødvendig for å ivareta egne interesser. Institusjonen skal gjøre dem oppmerksom på dette og at overtredelse av taushetsplikten kan straffes etter straffeloven § 209.

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at institusjonen, barnevernstjenesten, politiet og påtalemyndigheten utveksler nødvendige opplysninger av betydning for varsling etter denne bestemmelsen.

§ 6-5. Informasjon ... (forts)

Første ledd

Er det truffet vedtak om informasjon til fornærmede eller etterlatte etter § 6-4, skal institusjonen gi informasjon om plasseringen og varigheten av denne, institusjonens beliggenhet og annen nødvendig informasjon om institusjonsoppholdet.

- Det er ***institusjonen*** som skal gi informasjonen til fornærmede eller etterlatte
 - ✓ Dersom den fornærmede eller etterlatte er under 18 år, skal institusjonen gi informasjonen til barnets foreldre.
- Hva skal det informeres om:
 1. ***«plasseringen og vedtatt varighet av denne»***
 - ✓ Forarbeidene: *«Det bør også gis informasjon om at plasseringens varighet kan endres underveis, jf. 6- 2 annet og tredje ledd»*

→ forts

§ 6-5.Informasjon ... (forts)

Første ledd (forts)

2.«*institusjonens beliggenhet*»

- ✓ Forarbeidene: Det må det foretas en konkret vurdering av hvilken informasjon som skal gis:
 - Det skal ikke oppgis navn eller adresse på institusjonen.
 - Kan være nok å oppgi å oppgi hvilken kommune eller fylke institusjonen ligger i for å ivareta hensikten med varslingen.
 - Hvis fornærmede eller etterlatte bor i samme nærområde som institusjonen, må det informeres om at barnet er plassert i slik nærhet at barnet kan påtreffes i lokalmiljøet.

→ **forts**

§ 6-5.Informasjon ... (forts)

Første ledd (forts)

3. «annen nødvendig informasjon om institusjonsoppholdet».

Forarbeidene:

- ✓ Med annen nødvendig informasjon menes for eksempel «*generell informasjon om barnets hverdag med institusjonen, herunder muligheter for skolegang, fritidsaktiviteter og andre typer fravær fra den aktuelle institusjonen.* → Merk «**generell**»
- ✓ Merk: «**nødvendig**»
 - **Husk formålet:** Informasjonen skal gi fornærmede eller etterlatte mulighet til å ivareta sine interesser, for eksempel ved å tilpasse sin hverdag slik at de ikke behøver å uforvarende møte på barnet.
 - Må avveies mot barnets/ungdommens personvern.
 - F.eks. dersom det er stor geografisk avstand mellom fornærmede eller etterlattes bopel og institusjonen, tilsier hensynet til personvernet at informasjonen begrenses til et minimum.

§ 6-5.Informasjon ... (forts)

Annet ledd:

*Institusjonen skal informere fornærmede eller etterlatte som har fått informasjon etter første ledd om **barnets fravær fra institusjonen** dersom følgende vilkår er oppfylt:*

- a. det er sannsynlig at barnet og fornærmede eller etterlatte vil kunne møte hverandre*
- b. det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjonen*

Vilkår for å kunne gi informasjon om «fravær fra institusjonen» er at

- a) Det er «sannsynlig at barnet og fornærmede eller etterlate vil kunne møte hverandre».**
 - ✓ Må vurderes konkret fra gang til gang.
 - ✓ Sannsynligheten vil blant annet avhenge av geografiske avstander mellom de involverte, tidsperspektiv og formålet med fraværet.
 - ✓ Forarbeidene: «I tilfeller der institusjonen befinner seg i nærheten av fornærmede eller etterlattes bosted, kan det likevel ikke gis varsel ved hvert enkelt fravær fra institusjonen, selv om det vil være sannsynlig at personene kan treffe hverandre.»

forts →

§ 6-5.Informasjon ... (forts)

b) «det antas å ha betydning for fornærmede eller etterlatte å få informasjon om fraværet».

- Dersom det er kjent at fornærmede eller etterlatte ikke ønsker varsel, er ikke vilkåret oppfylt
- Forarbeidene om vurderingen av om informasjon skal gis:
 - ✓ «I vurderingen skal det blant annet ses hen til relasjonen mellom barnet og fornærmede eller etterlatte».
 - ✓ «Dersom fornærmede eller etterlatte er under 18 år, skal varsling vurderes særlig nøye, da disse kan ha et særlig behov for informasjon».
 - ✓ Det skal ikke ha «betydning om institusjonspersonalet følger barnet eller ikke».
- **Informasjonens innhold:**
 - ✓ Tidspunkt og antatt varighet for fraværet.
 - ✓ Tilstrekkelig informasjon om hvor ungdommen vil oppholde seg, og
 - ✓ at det er vurdert som *sannsynlig* at ungdommen kan påtreffes i perioden.

§ 6-5. Informasjon (...) (forts)

Tredje ledd

«Barnets fravær fra institusjonen i forbindelse med skolegang, fritidsaktiviteter og lignende regnes ikke som fravær etter annet ledd.»

- **Viktig unntak fra varslingsplikten!**
 - ✓ Formålet: Barnet/ungdommen skal kunne leve et normalt liv ved institusjonen uten at dagligdagse aktiviteter skal utløse varslingsplikt.
 - ✓ Unntaket omfatter: *«skolegang, fritidsaktiviteter og lignende»*
- Annen type fravær som for eksempel samvær, ferie og rømminger er fravær som **kan** medføre varslingsplikt etter annet ledd dersom vilkårene i bokstav a og b er oppfylt.

§ 6-5. Informasjon ... (forts)

Fjerde ledd:

*På samme vilkår som etter annet ledd skal det gis informasjon til fornærmede eller etterlatte **når institusjonsoppholdet avsluttes.***

- Informasjon skal også gis når institusjonsoppholdet avsluttes hvis vilkårene i annet ledd bokstav a og b er oppfylt.

Femte ledd:

*Beslutninger etter denne bestemmelsen treffes av **institusjonens leder eller lederens stedfortreder.** Informasjon til fornærmede eller etterlatte skal gis så snart som mulig, slik at de kan innrette seg etter den. **Informasjon skal ikke gis dersom det kan medføre fare for barnets sikkerhet***

- Bestemmelsen inneholder to elementer:
 - *I første punktum* fremgår at det er institusjonens leder eller dennes stedfortreder som treffer beslutningene om informasjon.
 - *I annet punktum* er det gitt **unntak** fra informasjonsplikten når informasjonen «*kan medføre fare for barnets sikkerhet*».

§ 6-5. Informasjon (...) (forts)

Syvende ledd:

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at institusjonen gir opplysninger til fornærmede eller etterlatte etter denne bestemmelsen. Fornærmede og etterlatte kan bare bruke informasjon de har fått så langt det er nødvendig for å ivareta egne interesser. Institusjonen skal gjøre dem oppmerksom på dette og at overtredelse av taushetsplikten kan straffes etter straffeloven § 209.

- Bestemmelsen fastsetter unntak fra taushetsplikten ved varsling.
- **MERK:**
 - ✓ Annet punktum fastsetter at fornærmede/etterlatte bare kan bruke informasjon de har fått ved varsling bare så langt det er «*nødvendig for å ivareta egne interesser*».
 - ✓ Institusjonen skal påse at fornærmede/etterlatte blir informert om at brudd på dette er å anse som brudd på taushetsplikten og kan straffes etter straffeloven § 209.

§ 6-5.Informasjon (...) (forts)

Åttende ledd:

- *Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at institusjonen, barnevernstjenesten, politiet og påtalemyndigheten utveksler nødvendige opplysninger av betydning for varsling etter denne bestemmelsen.*
- Dette unntaket fra taushetsplikten faller nok allerede inn under unntakene i forvaltningsloven, men tydeliggjør her muligheten for samarbeid om f.eks. avklaring av hvem fornærmet og etterlatte, om det er fare for barnets sikkerhet og lignende.

§ 6-6. Vedtak om plassering i institusjon når det er fare for at barnet kan utnyttes til menneskehandel

Dersom politiets vurdering og øvrige opplysninger tilsier at det er nærliggende og alvorlig fare for at barnet utnyttes eller kan bli utnyttet til menneskehandel, jf. straffeloven § 257, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om at barnet skal plasseres i institusjon. Et slikt vedtak kan treffes bare dersom det er nødvendig for å ivareta barnets umiddelbare behov for beskyttelse og omsorg. Videre skal institusjonen faglig og materielt være i stand til å ivareta barnets behov for beskyttelse og omsorg. Bestemmelsen i § 5-3 annet ledd gjelder tilsvarende.

I vedtaket kan det bestemmes at det skal iverksettes beskyttelsestiltak dersom det er nødvendig for å hindre at barnet får kontakt med personer som kan komme til å utnytte barnet til menneskehandel. Beskyttelsestiltakene kan innskrenke barnets adgang til å motta besøk, kommunisere gjennom post, telefon eller annet kommunikasjonsutstyr og bevege seg fritt utenfor institusjonens område. Beskyttelsestiltakene kan også omfatte begrensninger for hvem som kan få vite hvor barnet er, ved at barnet plasseres på skjult adresse. Beskyttelsestiltakene skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. Beskyttelsestiltakene kan ikke fastsette begrensninger som hindrer barnet i å ha kontakt med oppnevnt verge, advokat, barnevernstjeneste, tilsynsmyndighet, helsepersonell, konsulær representant, prest, annen religiøs leder eller lignende.

Forts →

§ 6-6.Vedtak om plassering ... (forts)

→ **forts**

Det kan treffes vedtak for inntil seks uker. Oppholdet kan forlenges med inntil seks uker om gangen gjennom nye vedtak. Samlet oppholdstid i institusjon, inkludert oppholdstid etter akuttvedtak, kan ikke overstige seks måneder.

Barnevernstjenesten har ansvar for omsorgen for barnet etter vedtak om plassering i institusjon. Institusjonen utøver omsorgen for barnet på vegne av barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten kan unnlate å sette i verk vedtaket dersom forholdene tilsier det, og politiet samtykker. Barnevernstjenesten skal i så fall varsle nemnda. Vedtaket faller bort dersom det ikke er satt i verk innen seks uker fra vedtakstidspunktet.

Dersom det er grunn til å anta at en person er under 18 år, kan det treffes vedtak overfor personen etter denne bestemmelsen inntil alderen er fastsatt.

Departementet kan gi forskrift om særlige beskyttelsestiltak når det er fare for menneskehandel.

§ 6-6.Vedtak om plassering ... (forts)

Bestemmelsen viderefører innholdet i § 4-29 og § 4-30 i dagens lov, med enkelte strukturelle og språklige endringer.

Viktigste endringer og presiseringer:

- Adgangen til å fatte midlertidige akuttvedtak i dagens § 4-29 er flyttet til en egen bestemmelse i kapitlet om akuttiltak, jf. § 4-5.
- Mindre endringer i vilkårene for plassering:
 - Ikke lenger et eksplisitt krav om at politiet må ha funnet at vilkårene for plassering er oppfylt. Nå endret til at nemnda «*på bakgrunn at av politiets vurdering og de øvrige opplysningene i saken*» finner at lovens vilkår er oppfylt. Politiets trusselvurdering vil likevel nå inngå som en del av nemndas beslutningsgrunnlag.

Oppsummering - Kapittel 6

I all hovedsak en videreføring av dagens rettstilstand.

NYTT

- Ikke lenger adgang til tvangsplassering ut over 18 år dagen
- Regler om varsling til fornærmede og etterlatte om institusjonsplasserte barn under 15 år som har begått alvorlige lovbrudd (§§ 6-4 og 6-5)



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 7

Samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse

Innledning

- Helt nytt kapittel som regulerer samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse.
- Lite som er helt nytt, men lovteksten har på flere punkter tatt inn og tydeliggjør den rettsutviklingen vi har hatt etter dommene fra EMD og Høyesterett de siste årene.
 - ✓ At de nye rettslige føringene og prinsippene tas inn i selve loven, indikerer at både nemndene og domstolene vil ha sterkere fokus på dette.
 - ✓ Og statsforvalteren skal som en del av sitt mandat med oppfølging av etterlevelsen av den nye loven særlig følge opp målsettingen om å oppnå tilbakeføring og gjenforening av barn og foreldre etter omsorgsovertakelse, med bl.a. vekt på samvær, barns medvirkning og barnets beste
 - ✓ Barneverntjenestenes praksis må da også innrette seg etter dette.
- **HUSK:** § 12-5 om begrunnelsesplikten når det treffes vedtak: « ... *Hvordan (...) hensynet til familiebånd er vurdert, skal også fremgå av vedtaket.*»

Innledning (forts)

Helt nytt i loven:

- Sperrefristen for private parter til å kunne kreve ny samværs sak økes fra 12 til 18 måneder (§ 7-4).

Ellers nevnes:

- Kravet om at det må foreligge «*spesielle og sterke grunner*» for at samvær kan begrenses sterkt eller falle helt bort er nå tatt inn i lovteksten (§ 7-2)
- **Om samværsvurderingen (§§ 7-2 og 7-6)**
 - ✓ Lovfestet at samvær skal fastsette etter en konkret vurdering (§ 7-2)
 - ✓ De hovedhensyn som skal vektlegges ved fastsettelsen av samværet er tatt inn i lovteksten. (§ 7-2) **forts. →**

Innledning (forts)

- ***Om samværsvurderingen (§§ 7-2 og 7-6) (forts)***
 - ✓ Det er tatt inn i lovteksten at barnevernstjenesten kan innvilge mer samvær enn det nemnda har fastsatt forutsatt at økt samvær ikke er i strid med forutsetningene i vedtaket (§ 7-6).
 - ✓ Det er lovfestet at barnevernstjenesten jevnlig skal vurdere om det er behov for å endre samværsplanen. (§ 7-6)
- ***Samværsplan for gjennomføring av samvær (§ 7-6)***
 - ✓ Plikt til å utarbeide samværsplan.
 - ✓ Planen skal foruten samvær med foreldre også omfatte samvær med søsken og samvær med andre nærstående som barnet har et etablert familieliv med og nære personlige bånd til dersom disse skal ha samvær.

OVERSIKT OVER KAPITTEL 7

§ 7-1. Rett til samvær og kontakt

§ 7-2. Vedtak om samvær og kontakt med foreldre

§ 7-3. Vedtak om samvær og kontakt med andre enn foreldre

§ 7-4. Begjæring om ny vurdering fra barneverns- og helsenemnda

§ 7-5. Samvær og kontakt med søsken og andre nærstående

§ 7-6. Barnevernstjenestens plan for gjennomføring av samvær og kontakt

§ 7-1 Rett til samvær og kontakt

«Barn og foreldre har rett til samvær og kontakt med hverandre, hvis ikke noe annet er bestemt.»

- Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 4-19 første ledd.
- Ordet «*kontakt*» er nytt:
 - ✓ Omfatter annet enn fysiske samvær som f.eks. telefon, digitale plattformer, sosiale medier, post, eller liknende.
 - Ingen realitetsendring

§ 7-2. Vedtak om samvær og kontakt med foreldre

Når det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, skal barneverns- og helsenemnda fastsette samvær mellom barnet og foreldrene. Nemnda kan sette vilkår for samværet, herunder bestemme at det skal føres tilsyn under samværet.

Nemndas vedtak om samvær skal baseres på en konkret vurdering. Det skal blant annet tas hensyn til barnets behov for beskyttelse, barnets utvikling, samt barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg. Samvær skal være til barnets beste.

Bare når det foreligger sterke og spesielle grunner, kan nemnda bestemme at samværet skal begrenses sterkt eller falle helt bort. På samme vilkår kan nemnda ved å treffe vedtak om skjult adresse også bestemme at foreldrene ikke skal ha rett til å vite hvor barnet er.

På samme vilkår som for samvær kan nemnda fastsette begrensninger i annen kontakt mellom barn og foreldre.

Den som har forbud mot kontakt med et barn etter straffeloven § 57 eller straffeprosessloven § 222 a, kan ikke ha samvær eller kontakt med barnet etter denne loven, med mindre forbudet gir adgang til dette.

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Bestemmelsen er en videreføring av nåværende § 4-19

- ✓ Men betydelig utvidet og langt mer «veiledning» enn nåværende § 4-19.
- ✓ Bestemmelsen inneholder en «oppsummering» av de siste årenes rettsutvikling, men innebærer ingen realitetsendringer.

Første ledd

«Når det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, skal barneverns- og helsenemnda fastsette samvær mellom barnet og foreldrene. Nemnda kan sette vilkår for samværet, herunder bestemme at det skal føres tilsyn under samværet.»

- Bestemmelsen regulerer bare samværet mellom foreldre og barn
- Første ledd andre setning presiserer adgangen til på sette vilkår som bl.a. tilsyn under samværene.
 - ✓ Dette følger av nåværende rettspraksis, men det er nytt at det tas inn i lovteksten

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Annet ledd:

«Nemndas vedtak om samvær skal baseres på en konkret vurdering. Det skal blant annet tas hensyn til barnets behov for beskyttelse, barnets utvikling, samt barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg. Samvær skal være til barnets beste.»

- Annet ledd er helt nytt, men innebærer heller ingen realitetsendring.
- Bestemmelsen inneholder tre elementer:
 1. Bestemmelsen understreker at samværsfastsettelsen skal fastsettes etter en *«konkret vurdering»*, og ikke etter en «standard»!
 2. Videre angir bestemmelsen de helt sentrale momentene i samværsvurderingen:
 - ✓ *«barnets behov for beskyttelse»*
 - ✓ *«barnets utvikling»*
 - ✓ *«barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg»* → jf. «gjenforeningsformålet»
 3. Samvær skal være til barnets beste; jf. § 1-3

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Nærmere om momentene i samværsvurderingen:

- Momentene i annet ledd er ikke uttømmende; - men de fleste momenter lar seg trolig rubrisere under de tre kategoriene, og det kan være «fornuftig» å bruk dette som kategorier :
 - ✓ barnets behov for beskyttelse
 - ✓ barnets utvikling
 - ✓ barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg
- Bør suppleres med Høyesteretts avgjørelse **HR-2021-474-A**:
 - (53) Forhold ved barnet (sårbarhet, barnets tilknytning til sine biologiske foreldre mv.)
 - (54) Forhold ved foreldrenes fungering (bakgrunnen for omsorgsovertakelsen, kvaliteten på samværene mv.).
 - (55) Kulturelle forhold (språk, ulik kulturell bakgrunn mv.)
 - (56) Hensynet til at barnet får en trygg og god relasjon til fosterhjemmet mv.
 - (57) Barnets egen mening.

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

HUSK OGSÅ:

- **Barnets rett til medvirkning**; jf. § 1-4
- **Barnets beste**; jf. § 1-5
 - ✓ Når det gjelder samvær innebærer det også at barn aldri skal utsettes for en «urimelig belastning» (HR-2021-474-A)
- **Det må skje en avveiningen av barnets beste vs. hensynet til familievernet**
 - ✓ EMK Artikkel 8 er relevant også når det gjelder samvær og kontakt
- **OPPSUMMERT**
 - ✓ Det forventes nå betydelige grundigere vurderinger om samvær
 - ✓ Se også § 14-20 tredje ledd: «*Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert, skal også fremgå av vedtaket.*»
 - Dette vil nemnda høre om, for det må nemnda si noe om i sine avgjørelser!
 - Samme gjelder for domstolene.

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Tredje ledd

«Bare når det foreligger **sterke og spesielle grunner**, kan nemnda bestemme at samværet skal begrenses sterkt eller falle helt bort. På samme vilkår kan nemnda ved å treffe vedtak om skjult adresse også bestemme at foreldrene ikke skal ha rett til å vite hvor barnet er.»

Ny bestemmelse

- For å fastsette at det ikke skal være eller være sterk begrenset samvær må det foreligge «*sterke og spesielle grunner*»
 - Det følger allerede av rettspraksis, men er ikke tidligere uttrykt i lovteksten
- «*Begrenses sterkt*»?
 - Ikke avklart i forarbeider
 - Men Høyesterett har sagt at «*tre til seks ganger i året i utgangspunktet ikke [er] egnet til å ivareta målet om å legge til rette for å styrke og utvikle båndene mellom foreldre og barn. Samvær i så begrenset omfang må være nødvendig ut fra hensynet til barnets beste.*» HR-2021-474-A (43)
- Også vedtak om skjult adresse må begrunnes i «*sterke og spesielle grunner*».

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Fjerde ledd

«På samme vilkår som for samvær kan nemnda fastsette begrensninger i annen kontakt mellom barn og foreldre».

Fjerde ledd er nytt

- Ingen realitetsendring
 - ✓ Følger av siste års rettspraksis, men nytt at adgangen nemnda har til å sette begrensninger i kontakt mellom foreldre og barn er tatt inn i lovteksten
- For begrensninger i annen kontakt (telefon, internett osv.) gjelder de samme samme vilkår som for samvær
 - ✓ Må vurderes opp mot familievernet, forholdsmessighetsvurdering ...
- Må forventes økt fokus på at barneverntjenesten har foretatt en grundig og balansert vurdering hvis det kreves begrensninger i slik kontakt.

§ 7-2. Vedtak om samvær... (forts)

Femte ledd

«Den som har forbud mot kontakt med et barn etter straffeloven § 57 eller straffeprosessloven § 222 a, kan ikke ha samvær eller kontakt med barnet etter denne loven, med mindre forbudet gir adgang til dette.

Ny bestemmelse → tilsvarer formuleringen i barnelova § 43 b.

- Presiserer at det ikke kan gis samvær i strid med kontaktforbud eller besøksforbud som er ilagt av domstolen eller påtalemyndigheten.
- Unntak: Hvis kontakt- eller besøksforbudet er begrenset, og åpner for rett til samvær på nærmere bestemte vilkår.

§ 7-3. Vedtak om samvær og kontakt med andre enn foreldre

Andre som har ivaretatt omsorgen for barnet før omsorgsovertakelsen, kan kreve at barneverns- og helsenemnda avgjør om de skal ha rett til samvær med barnet, og hvor omfattende samværsretten skal være.

Andre som barnet har en nær tilknytning til, kan kreve at nemnda avgjør om de skal ha rett til samvær med barnet, og hvor omfattende samværsretten skal være, dersom ett av følgende vilkår er oppfylt:

a. en av eller begge foreldrene er døde

b. det er fastsatt at barn og foreldre ikke skal ha samvær eller svært begrenset samvær.

- Dette er en videreføring av gjeldende rett; jf. dagens § 4-19 tredje ledd og fjerde ledd
 - ✓ Noen mindre språklige endringer
 - ✓ Ingen materielle endringer

§ 7-4. Begjæring om ny vurdering fra barneverns- og helsenemnda

De private parter kan ikke kreve at barneverns- og helsenemnda behandler en sak om samvær de første 18 månedene etter at nemnda eller domstolen har avsagt endelig eller rettskraftig avgjørelse i saken. De private partene kan likevel kreve at nemnda behandler en slik sak på et tidligere tidspunkt dersom det foreligger opplysninger om vesentlige endringer i barnets eller partenes situasjon som kan ha betydning for samværsspørsmålet.

- Viderefører dagens § 4-19 femte ledd.
- Men; innstramming i private parters rett til ny samværssak
 - ✓ «Karensperioden» økt fra 12 til 18 måneder.
 - Unntak: «dersom det foreligger opplysninger om vesentlige endringer i barnets situasjon som kan ha betydning for samværsspørsmålet.»
 - ✓ Hva kan dette bety i praksis?

§ 7-5. Samvær og kontakt med søsken og andre nærstående (forts)

«Barnevernstjenesten skal sørge for at barnet gjennom samvær og kontakt kan opprettholde og styrke bånd til søsken og andre som har et etablert familieliv og nære personlige bånd til barnet. Samvær skal være til barnets beste.

Vilkår:

1. Gjelder både søsken og andre at de må ha et «*etablert familieliv med barnet og nære personlige bånd til barnet*»
 - ✓ Forarbeidene: «*Etablert familieliv*» sikter bl.a. til å ha bodd sammen en viss periode
2. Samværet må være «*til barnets beste*»

Prosessuelt:

- Besluttet av barneverntjenesten, ikke nemnda (i motsetning til samvær mellom barn og foreldre)
- Beslutningen skal tas inn i Samværsplanen; jf. § 7-6 (neste punkt)
- Ingen klageadgang – ikke enkeltvedtak

§ 7-6. Barnevernstjenestens plan for gjennomføring av samvær og kontakt

Når barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om samvær, skal barnevernstjenesten ut fra en konkret vurdering av barnets behov utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående, jf. §§ 7-2, 7-3 og 7-5. Planen er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Barnevernstjenesten kan innvilge mer samvær enn det nemnda har fastsatt etter § 7-2 eller § 7-3, hvis det ikke er i strid med forutsetningene i nemndas vedtak.

Barnevernstjenesten skal med jevne mellomrom undersøke om omstendighetene har endret seg, og vurdere om det er behov for å endre samværet.

Ny bestemmelse →

§ 7-6. Barnevernstjenestens plan for gjennomføring av samvær og kontakt

Første ledd: Samværsplanen

Når barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om samvær, skal barnevernstjenesten ut fra en konkret vurdering av barnets behov utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående, jf. §§ 7-2, 7-3 og 7-5. Planen er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

- Plikt til å utarbeide en samværsplan
- Skal omfatte «**samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående ...**»
- Innholdet i planen ifølge forarbeidene. Bl.a.
 - ✓ Oversikt over hvilke dager samværet skal skje med de som skal ha samvær
 - ✓ hvor samværene skal skje, og
 - ✓ hvem som eventuelt skal delta under samværene.
- Planen er ikke et enkeltvedtak → ingen klageadgang
- **HUSK:** Barnets rett til å medvirke ved utformingen av planen, jf. § 1-4.

§ 7-6. Barnevernstjenestens plan for gjennomføring av samvær og kontakt

Annet ledd:

Barnevernstjenesten kan innvilge mer samvær enn det nemnda har fastsatt etter § 7-2 eller § 7-3, hvis det ikke er i strid med forutsetningene i nemndas vedtak.

Barnevernstjenesten skal med jevne mellomrom undersøke om omstendighetene har endret seg, og vurdere om det er behov for å endre samværet.

- **Ny lovbestemmelse** → Gjeldende rett tas inn i lovteksten.
- **Første setning:** Barnevernstjenesten kan gi mer samvær enn fastsatt av nemnda, forutsatt at det ikke bryter med nemndas forutsetninger.
- **Andre setning:** Barnevernets plikt til «løpende vurdering» av samværene
 - ✓ Jf. HR-2020-662-S (129): «... myndighetene må - uavhengig av den antatte lengden på omsorgsovertakelsen - med jevne mellomrom undersøke om omstendighetene har endret seg, og vurdere hvilken betydning dette i tilfelle skal få for samværet.»

Kapittel 7

Samvær og kontakt etter omsorgsovertakelse

OPPSUMMERING

OPPSUMMERING

- Sperrefristen for private parter til å kunne kreve ny samværs sak økes fra 12 til 18 måneder (§ 7-4).
- Kravet om at det må foreligge «*spesielle og sterke grunner*» for at samvær kan sterkt begrenses sterkt eller falle helt bort er nå tatt inn i lovteksten (§ 7-2)
- Om samværs vurderingene (§§ 7-2 og 7-6)
 - ✓ Samvær skal fastsette etter en konkret vurdering (§ 7-2)
 - ✓ Hovedhensynene som skal vektlegges ved fastsettelsen av samværet er tatt inn i lovteksten (§ 7-2)
 - ✓ Det er tatt inn i lovteksten at barnevernstjenesten kan innvilge mer samvær enn det nemnda har fastsatt forutsatt at økt samvær ikke er i strid med forutsetningene i vedtaket (§ 7-6).
 - ✓ Det er lovfestet at barnevernstjenesten jevnlig skal vurdere om det er behov for å endre samværsplanen. (§ 7-6)

forts →

OPPSUMMERING (forts.)

- Nytt at det innføres en plikt til å utarbeide samværsplan om gjennomføring av samvær og kontakt (§ 7-6)

MERK: Loven regulerer ikke uttømmende alle samværsvurderinger.

- For eksempel:
 - ✓ . Loven angir langt fra alle momenter som er relevante å vurdere når samvær og kontakt skal fastsettes..
 - ✓ Loven angir ikke hvilken vekt de ulike momenter skal ha.
 - ✓ Loven nevner ikke eksplisitt barnevernets plikt til å justere og prøve ut alternative samværmåter

Jf. HR-2020-662-S (127):«EMD har også fastslått at statene har en positiv plikt til å sette inn tiltak slik at gjenforening kan skje så snart som mulig. (...) Denne plikten omfatter også det å tilrettelegge for at samværet har god kvalitet. Fungerer ikke samværene, må justeringer eller alternativer prøves...»

Refleksjonsoppgave:

Hvordan vurderes rett samvær?

- Når samvær og kontakt skal fastsettes skal det tas hensyn til og vektas
 - ✓ Barnets behov for beskyttelse
 - ✓ Barnets utvikling
 - ✓ Opprettholdelse av familieband
 - ✓ Barnets beste
- I tillegg bør det ses hen til forhold ved barnet foreldrene, kvaliteten på samvær hittil, kulturelle forhold, barnets tilknytning til fosterhjemmet og barnets egen mening om samvær.

Se på case på neste side, bruk disse momentene og vurder hva som er rett samvær.



Refleksjonsoppgave (forts):

Barneverntjenesten har besluttet å fremme omsorgsovertakelse av Antonio på 6 år. Han har bodd i fosterhjem hos tante (mors søster) og onkel i ett år, etter at foreldrene samtykket til flytting. Antonio ble flyttet akutt da barnevernvakta og politiet måtte rykke ut til hjemmet på grunn av husbråk og rusmisbruk. Foreldrene til Antonio bor i samme by som fosterhjemmet, men har vært innlagt til rusbehandling i en by to timer unna det siste halvåret. Antonio har vært på samvær, i følge med tante, en gang i måneden på rusinstitusjonen. Antonios far er fra Mexico, han er katolikk og snakker spansk til Antonio. Antonio har en halvbror i Mexico, Marco på 16 år, som han knapt har truffet, men snakket med av og til via nettet sammen med far. Antonios mor er norsk, kommer fra byen de bor i og har to søster og foreldre i samme by. Antonio er hos besteforeldrene fast hver 3. helg, slik at tante som er fosterhjem, får litt avlastning. Tante og onkel har også en baby på 5 måneder, lille Thea. Antonios foreldre har hatt store rusproblemer de siste årene, hun har ikke maktet å gi barnet trygghet.

Samværene foregår omtrent slik: Antonio blir spent og urolig når han skal på samvær med foreldrene. Han veksler mellom å glede og grue seg. Han holder tante hardt i hånden den første delen av samværet, men tør opp litt etterhvert. I starten svarer han lite på fars spørsmål på spansk. Far blir da litt utålmodig, og Antonio tydelig engstelig. Mor er veldig fysisk, vil holde ham og klemme mye, noe Antonio virker litt overveldet av. Da der over den første tiden, foreldrene lager mexicansk mat og snakker mer løst, ser Antonio ut til å slappe av mer. Når de kjører hjem etter samværet er Antonio utslitt, og sovner straks i bilen. Dagen etter sier Antonio til tante at han ikke vil på besøk til foreldrene veldig snart igjen.

Oppgave:

Hvilke vurderinger og avveininger vil dere gjøre før dere anbefaler samvær her, både mellom barnet og foreldrene og mellom barnet og annen familie? Hva vil være viktig å ta hensyn til her?



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 8.

Oppfølging av barn og foreldre

Innledning

- **Et felles kapittel** i loven om oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om
 - ✓ Hjelpetiltak (§ 8-1),
 - ✓ akuttvedtak (§ 8-2), og
 - ✓ Omsorgsvedtak (§ 8-3)
 - ✓ Institusjonsplassering med hjemme atferds kapitlet (kapittel 6)
- **Ikke mye nytt**, men del prinsipper løftes inn i lovtekstene; bl.a.:
 - ✓ Økt fokus på planmessig arbeid
 - I alle de nevnte vedtakssituasjoner – også ved akuttvedtak – pålegges barnevernet en plikt til å utarbeide en plan for «*tiltakene*» og «*oppfølgingen av barn og foreldre*» / «*ungdommen*».



Innledning (forts)

- Bestemmelsene understreker også plikten til «*systematisk*» og «*regelmessig*» vurderinger av vedtakene/tiltakene
 - ✓ Ved omsorgsovertakelser henger dette nært sammen med at omsorgsovertakelser i utgangspunktet er midlertidige og at det skal arbeides for gjenforening.
- Begrepet «*tiltaksplan*» er i alle bestemmelsene bytte ut med ordet «*plan*».
- Kapitlet og presiseringene understreker planene som arbeidsredskaper, og som dynamiske dokumenter som løpende skal evalueres.

→ *Må forvente økt fokus på oppfølgingen av barnet og foreldrene fra nemnd og Statsforvalterne. Sammenhengen med gjenforeningsformålet!*

Oversikt over kapittel 8

§ 8-1. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om hjelpetiltak

§ 8-2. Oppfølging av barn og foreldre etter akuttvedtak

§ 8-3. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse

§ 8-4. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 om opphold i barnevernsinstitusjon

§ 8-5. Oppfølging etter vedtak om hjelpetiltak til ungdom over 18 år

§ 8-6. Oppfølging etter vedtak om opphold i institusjon når det er fare for menneskehandel

§ 8-1. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om hjelpetiltak

Etter at et vedtak om hjelpetiltak er iverksatt, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

Når barnevernstjenesten treffer vedtak om hjelpetiltak, skal den utarbeide en plan for tiltakene og for oppfølgingen av barn og foreldre. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, hva de skal inneholde, og hvor lenge de er ment å vare. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

- Bestemmelsens første ledd er en videreføring av dagens § 4-5
 - ✓ Noen språklige endringer
 - ✓ Ingen realitetsendringer



§ 8-1. Oppfølging av barn og foreldre ... (etter

Første ledd:

Etter at et vedtak om hjelpetiltak er iverksatt, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

- **Nytt** at det i lovteksten i siste setning nevnes plikten til å formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom foreldrene ønsker det → Neppe noen realitetsendring.

§ 8-1. Oppfølging av barn og foreldre ... (etter

Første ledd:

*Etter at et vedtak om hjelpetiltak er iverksatt, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan det går med barnet og foreldrene. Barnevernstjenesten skal **systematisk og regelmessig** vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om det er grunnlag for omsorgsovertakelse. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.*

- Presisering av at det skal foretas «*systematiske*» vurderinger
 - ✓ «*Systematisk*» tilsier at barnverntjenesten må ha en konkret plan for oppfølgingen
- Presisering av at det skal foretas «*regelmessige*» vurderinger
 - ✓ Loven sier ikke noe om ha som ligger i «*regelmessig*»
 - ✓ Forarbeidene: «*Hvor ofte det må foretas en vurdering av tiltaket som er iverksatt, må vurderes konkret i den enkelte sak, basert på hvilke hjelpetiltak som er satt inn samt barnets og foreldrenes behov.*»

§ 8-1. Oppfølging av barn og foreldre ... (etter

Annet ledd:

Når barnevernstjenesten treffer vedtak om hjelpetiltak, skal den utarbeide en plan for tiltakene og for oppfølgingen av barn og foreldre. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, hva de skal inneholde, og hvor lenge de er ment å vare. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

- Annet ledd viderefører dagens § 4-5 som gjelder plan ved hjelpetiltak.
- Planen beskrives hva som er «*målet med hjelpetiltakene*», «*innholdet i tiltakene*», og «*hvor lenge tiltakene er ment å vare*».
- Det er presisert at planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.
 - ✓ Forarbeidene: «*Barnets behov må her forstås vidt, slik at barnevernstjenestens vurdering av om planen skal endres, også må omfatte vurderinger av behovet til foreldrene, se § 3-1 om hjelpetiltak.*»
- Barnevernstjenesten skal utarbeide planen i samarbeid med barnet og foreldrene, jf. § 1-4 og § 1-9.

§ 8-2. Oppfølging av barn og foreldre etter akuttvedtak

*Etter at et akuttvedtak er iverksatt, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan **barnet** utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten skal vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket, eller om det er nødvendig å iverksette ytterligere tiltak for barnet.*

*Barnevernstjenesten skal også følge opp **foreldrene** etter at akuttvedtak er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på foreldrenes situasjon og utvikling, og den skal kort tid etter at et akuttvedtak er truffet, kontakte foreldrene og gi dem tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.*

*Når det er truffet et akuttvedtak, skal barnevernstjenesten utarbeide en **plan** for videre undersøkelser, barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.*

- Første ledd gjelder oppfølging av **barnet**, mens annet ledd gjelder oppfølging av **foreldrene**
- **NYTT** at det pålegges å utarbeide plan etter akuttvedtak (3. ledd) →

§ 8-2. Oppfølging ... etter akuttvedtak (forts)

Tredje ledd

Når det er truffet et akuttvedtak, skal barnevernstjenesten utarbeide en plan for videre undersøkelser, barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

- Tredje ledd er nytt og pålegger utarbeidelse av plan som skal inneholde
 - ✓ «plan for videre undersøkelser» **(NB!)**
 - ✓ «barnets omsorgssituasjon» og
 - ✓ «oppfølgingen av barnet og foreldrene.»
- Også ved akuttvedtak skal barneverntjenesten løpende «følge med» i barnets (første ledd) og foreldrenes (annet ledd) utvikling, og planen skal endres dersom «barnets behov tilsier det».
- Også plan etter akuttvedtak skal utarbeides i samarbeid med barnet og foreldrene, jf. § 1-4 og § 1-9.

§ 8-3. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak om omsorgsovertakelse


Barnevernstjenesten skal følge opp **barnet** etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg.

Barnevernstjenesten skal også følge opp **foreldrene** etter at vedtak om omsorgsovertakelse er iverksatt. Barnevernstjenesten skal følge med på foreldrenes situasjon og utvikling, og den skal kort tid etter omsorgsovertakelsen kontakte foreldrene og gi dem tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

Dersom hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barnevernstjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet, jf. § 5-7. Barnevernstjenesten skal **systematisk og regelmessig** vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket, eller om vedtak om omsorgsovertakelse kan oppheves.

Så snart som mulig etter at barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om omsorgsovertakelse, skal barnevernstjenesten **utarbeide en plan** for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene. Planen skal blant annet beskrive barnets behov og eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

§ 8-3. Oppfølging (...) omsorgsovertakelse (forts)

- I hovedsak en oppfølging av dagens § 4-16, med enkelte presiseringer og språklige endringer.
- Bestemmelsen følger samme prinsipper og systematikk som § 8-1 om plan ved hjelpetiltak, som bl.a.
 - ✓ Plikten til å utarbeide en plan
 - ✓ Plikten til «*systematisk og regelmessig*» evaluering
 - ✓ Plikt til endring av planen dersom «*barnets behov*» tilsier det.
 - ✓ Planen skal utarbeides i samarbeid med barnet og foreldrene, jf. § 1-4 og § 1-9.
- **MEN:**
 - Etter EMDs og Høyesteretts avgjørelser den siste tiden med vekt på gjenforeningsformålet må det forventes større fokus på hvordan barneverntjenestene følger opp foreldre etter omsorgsovertakelsen.
 - Dette er også nå fremhevet klarere i loven 

§ 8-3. Oppfølging (...) omsorgsovertakelse (forts)

Tredje ledd:

Dersom hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barnevernstjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet, jf. § 5-7. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket, eller om vedtak om omsorgsovertakelse kan oppheves.

- I tredje ledds første punktum videreføres nåværende bestemmelse i § 4-16 om at barnevernstjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet.
- **Tredje ledds annet punktum er nytt:**
 - ✓ Her tydeliggjøres gjenforeningsmålsetningen og det presiseres at barnevernstjenesten «*systematisk og regelmessig*» også skal vurdere om omsorgsvedtaket kan oppheves
 - Ikke ny rettstilstand, men nytt at det tydeliggjøres i lovteksten.
 - Understreker at dette er en sentral del – og et mål - ved oppfølgingen av foreldrene.

Følges også opp i fjerde ledd →

§ 8-3. Oppfølging (...) omsorgsovertakelse (forts)

Fjerde ledd

*Så snart som mulig etter at barneverns- og helsenemnda har truffet vedtak om omsorgsovertakelse, skal barnevernstjenesten utarbeide en plan for barnets omsorgssituasjon og oppfølgingen av barnet og foreldrene. Planen skal blant annet beskrive barnets behov og **eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet**. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.*

- Fjerde ledd viderefører dagens § 4-15 tredje ledd første punktum om at det skal utarbeides en plan.
 - ✓ Dagens bestemmelse om at «endelig» plan for skal vedtas senest to år etter omsorgsovertakelsen videreføres ikke. I stedet inntatt at planen skal endres «dersom barnets behov tilsier det».
- **Nytt** at det presiseres at planen også skal beskrive
*«eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet.» → **Gjenforeningsformålet!***
 - ✓ Det må forventes at alle statlige aktører (statsforvalteren, nemndene og domstolene) vil ha økt fokus på dette fremover.

§ 8-4. Oppfølging av barn og foreldre etter vedtak etter §§ 6-1 og 6-2 om opphold i barnevernsinstitusjon

Etter at det er truffet vedtak om opphold i barnevernsinstitusjon etter § 6-1 eller vedtak om plassering i barnevernsinstitusjon etter § 6-2, skal barnevernstjenesten følge med på hvordan barnet utvikler seg, og om det får forsvarlig omsorg og behandling. Barnevernstjenesten skal systematisk og regelmessig vurdere om det er nødvendig å endre tiltaket, eller om det er nødvendig å iverksette ytterligere tiltak for barnet.

Kort tid etter at vedtaket er truffet, skal barnevernstjenesten kontakte foreldrene og gi dem tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.

I en sak om frivillig opphold i institusjon etter § 6-1 skal barnevernstjenesten utarbeide en plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet. Planen skal om mulig foreligge før barnet er plassert i institusjonen. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det. Barnet og foreldre med foreldreansvar skal samtykke til planen og til eventuelle endringer i planen. Dersom barnet har fylt 15 år, er det tilstrekkelig at barnet samtykker.

I en sak om plassering i institusjon uten samtykke etter § 6-2 skal barnevernstjenesten utarbeide et utkast til plan for tiltaket og oppfølgingen av barnet som skal foreligge når barneverns- og helsenemnda behandler saken. Så snart som mulig etter at nemnda har truffet vedtak i saken, skal barnevernstjenesten ferdigstille planen. Planen skal endres dersom barnets behov tilsier det.

Dersom barnevernstjenesten ber om det, skal barne-, ungdoms- og familieetaten bistå med å utarbeide planen.

§ 8-4. Oppfølging (...) om opphold i institusjon (forts)

- Bestemmelsen viderefører i første og annet ledd i hovedsak dagens § 4-28 første ledd og § 4-24 annet ledd siste punktum, med noen språklige endringer.
 - ✓ Det skal utarbeides en plan for oppfølgingen både ved frivillige plasseringer (tredje ledd) og ved tvangsplasseringer (fjerde ledd)
- Også denne bestemmelsen følger «hovedprinsippene» fra de andre planbestemmelsene som bl.a.:
 - ✓ Plikten til å utarbeide en plan
 - ✓ Plikten til «*systematisk og regelmessig*» evaluering,
 - herunder en vurdering av om det er «*nødvendig å endre tiltaket, eller om det er nødvendig å iverksette ytterligere tiltak for barnet*».
 - ✓ Plikt til endring av planen dersom «*barnets behov*» tilsier det.
 - ✓ Plikten til å kontakte og tilby foreldrene «*veiledning og oppfølging*»
 - ✓ Planen skal utarbeides i samarbeid med barnet og foreldrene, jf. §§ 1-4 og 1-9.

§ 8-5. Oppfølging etter vedtak om hjelpetiltak til ungdom over 18 år

*Barnevernstjenesten skal følge med på hvordan det går med ungdom som mottar hjelpetiltak etter at de har fylt 18 år. Barnevernstjenesten skal **systematisk og regelmessig** vurdere om hjelpen fungerer etter hensikten, om det er behov for nye tiltak, eller om tiltaket bør opphøre. Dersom ungdommen ønsker det, skal barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.*

*Barnevernstjenesten skal utarbeide en **plan for tiltakene og oppfølgingen av ungdom** som mottar hjelpetiltak etter fylte 18 år. Planen skal beskrive hva som er målet med hjelpetiltakene, innholdet i tiltakene, og hvor lenge tiltakene er ment å vare. Planen skal endres dersom ungdommens behov tilsier det.*

Bestemmelsen er ny.

- Bestemmelsen presiserer i første ledd barnevernstjenestens oppfølgingsplikt overfor ungdom som mottar ettervernstiltak
 - ✓ Denne plikten er i dag innfortolket i § 4-5 om oppfølging av hjelpetiltak.

§ 8-5. Oppfølging (...) ungdom over 18 år (forts)

- Følger de samme hovedprinsipper som de øvrige oppfølgingsbestemmelsene i kapittel 8
 - ✓ Barnevernstjenestens plikt til å utarbeide plan når en ungdom mottar ettervernstiltak (erstatte dagens § 4-15 fjerde ledd andre og tredje punktum)
 - ✓ Barnevernstjenestens plikt til «*systematisk og regelmessig*» å vurdere om det er behov for nye tiltak eller om tiltaket bør opphøre.
 - ✓ Barnevernstjenestens plikt til å formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser.
 - **NB!** Dette vil i mange av disse sakene være en svært sentral del av tiltaket og oppfølgingen av ungdommer.
- Planen skal utarbeides i samarbeid med ungdommen, jf. § 1-4.

§ 8-6. Oppfølging etter vedtak om opphold i institusjon når det er fare for menneskehandel

Barnevernstjenesten skal følge opp tiltaket og skal i samarbeid med politiet vurdere om tiltaket fortsatt er nødvendig for å beskytte barnet, eller om det kan opphøre. Det samme gjelder ved flytting av barnet etter § 5-5.

- Bestemmelsen viderefører dagens § 4-30 tredje ledd, med enkelte språklige endringer.

Kapittel 8.

Oppfølging av barn og foreldre

OPPSUMMERING

Oppsummering - Kapittel 8

- Ikke så mye nytt, men likevel trolig regulering av ett av de områder det fremover vil bli mest fokus på, og hvor barneverntjenestene vil bli «evaluert».
 - ✓ Forventet økt fokus både fra nemndene og fra Statsforvalterne.
- Det vil si økt fokus på at oppfølgingen skjer planmessig, og at det skjer en «*systematisk*» og «*regelmessig*» evaluering av tiltakene og en vurdering av om tiltakene skal fortsette, eventuelt suppleres med andre tiltak.
 - ✓ Planen skal altså være et sentralt og dynamisk arbeidsdokument.
- Det må også forventes et økt fokus særlig på at det i planene som utarbeides etter omsorgsovertakelser også skal vise hvordan barneverntjenesten vil etablere «*oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet.*»
- Husk også at planene skal utarbeides i samarbeid med barna/ungdommen og foreldrene



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen

Kapittel 12.

Saksbehandlingsregler

Innledning

- **Helt klart økt fokus på saksbehandlingen i barnevernet de senere årene:**
- **Fylkesmennene/statsforvalternes tilsyn med undersøkelses-saker 2020-2021**
 - ✓ *«I (...) saker ser vi at det er innhentet store mengder informasjon, men at dette ikke er sortert og vurdert ...»*
 - ✓ *«Innhentet informasjon blir oppsummert og gjengitt, men det er i liten grad foretatt barnefaglige (...) vurderinger av informasjonen.»*
 - ✓ *«Vi mener (...) at det er vesentlige mangler ved avgjørelsesprosessen, med uklarhet om hvilket faktum barnevernstjenesten har lagt til grunn og hvilke vurderinger som ligger til grunn for konklusjonene ...»*
 - ✓ *«Barneverntjenesten beskriver ikke hva som legges vekt på i saken for at de kommer til det resultatet de kommer til.»*

Innledning (forts)

Riksrevisjonen, 15. november 2022

- «Det er fortsatt mangler i dokumentasjonen av:
 - ✓ *barnevernsfaglige vurderinger*
 - ✓ *barns og foreldres medvirkning.»*
- «*Undersøkelsen viser at barnevernstjenestene gjennomfører samtaler med barn og foreldre (...), og at det i stor grad blir skrevet referater fra disse samtalene. ... men ofte uten at det dokumenteres hvordan barnevernstjenesten har vurdert synspunktene underveis og i den avsluttende vurderingen i vedtaket.»*
- «*Riksrevisjonen finner også mangler i dokumentasjonen av hvordan barnevernstjenesten har vektlagt de konkrete momentene i sin vurdering av hvilke tiltak som er til barnets beste. Når slike vurderinger ikke framgår, er det vanskelig å se om og hvordan barnets synspunkter er vektlagt, og om barnet har hatt en reell medvirkning.»*

Innledning (forts)

Også EMD og Høyesterett har hatt økt fokus på dette

HR-2020-661 (164):

«Konvensjonspraksis viser klart at EMD generelt stiller krav til begrunnelsen. I barnevernssaker har dette sammenheng med det grunnleggende kravet om at nasjonale myndigheter må foreta en balansert avveining («fair balance») (...). alle tungtveiende momenter må være trukket frem og begrunnet, og at motstridende argumenter må være veid mot hverandre på en balansert måte. Det må fremgå av avgjørelsene at det er foretatt en grundig vurdering.»

Innledning (forts)

Bufdir

Saksbehandlingsrundskrivet

–

Retningslinjer for barnevernstjenestens saksbehandling

Publisert 19. august 2022

«Rundskrivet er oppdatert etter gjeldende barnevernlov, og vil bli oppdatert når ny barnevernslov trer i kraft 1. januar 2023.»

Innledning (forts)

Noen sentrale endinger i den nye loven:

- Det lovfestes en plikt til alltid å vurdere foreldrenes partsstatus, og en plikt til å informere foreldre med foreldreansvar om alle vedtak som treffes av barnevernstjenesten (§ 12-2).
- Nemndas adgang til å gi partsrettigheter til yngre barn i tvangssaker er utvides noe (§ 12-3).
- Det innføres plikt til å føre journal for hvert enkelt barn (§4)
- Det innføres et skjerpet krav begrunnelse av vedtak (§ 12-5).
- Det lovfestes visse unntak fra dokumentinnsynretten for å beskytte barnet og til på utsette innsyns til etter at en undersøkelse er avsluttet (§ 12-6)

OVERSIKT OVER KAPITTEL 12

- § 12-1. Anvendelse av forvaltningsloven
- § 12-2. Foreldres partsrettigheter og barnevernstjenestens plikt til å gi informasjon om vedtak
- § 12-3. Barns partsrettigheter
- § 12-4. Barnevernets journalplikt
- § 12-5. Krav til begrunnelse av vedtak
- § 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn og unntak fra innsyn for å beskytte barnet
- § 12-7. Bruk av sakkyndige
- § 12-8. Barnesakkyndig kommisjon
- § 12-9. Klage til statsforvalteren over barnevernstjenestens og barne-, ungdoms- og familieetatens vedtak
- § 12-10. Politibistand ved gjennomføring av undersøkelser og ved fullbyrding av vedtak
- § 12-11. Krav om politiattest

§ 12-1. Anvendelse av forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i eller i medhold av loven her. Dette gjelder også for klientsaker i private institusjoner, private sentre for foreldre og barn og private omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere som er godkjent etter §§ 10-17, 10-21 og 11-5.

Departementet kan gi forskrift om at forvaltningsloven skal gjelde for avgjørelser som blir tatt mens barnet oppholder seg i institusjon, eller mens barnet og foreldrene oppholder seg i senter for foreldre og barn.

- Bestemmelsen viderefører nåværende §§ 6-1 og 6-2 → Ingen realitetsendringer
- Setningen i nåværende i § 6-1 annet ledd om at «*Avgjørelser som gjelder ytelser og tjenester etter denne loven skal regnes som enkeltvedtak*» er tatt ut av loven

→ Ansett unødvendig fordi det samme følger av forvaltningsloven § 2 bokstav b.

•Merk:

- ✓ Også avslag på søknad om tiltak og avgjørelse om å avslutte et tiltak er enkeltvedtak
- ✓ Det er også henleggelse av saken etter en undersøkelse (§ 2-5) og avgjørelser om tiltak til ungdom over 18 år «*skal videreføres, erstattes eller opphøre*» (§ 3-6)

§ 12-2. Foreldres partsrettigheter og barnevernstjenestens plikt til å gi informasjon om vedtak

Barnevernstjenesten skal alltid vurdere om foreldrene er part i saken, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav e. Dette gjelder også når foreldrene ikke bor sammen.

Barnevernstjenesten skal informere foreldre med foreldreansvar om alle vedtak som treffes. Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at barnevernstjenesten gir slik informasjon. Barnevernstjenesten kan unnlate å informere foreldre med foreldreansvar om vedtak dersom det kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade. Informasjon om vedtak kan også unnlates i saker der forelderen ikke er tilgjengelig.

- **Denne bestemmelsen er ny**
 - ✓ Første ledd → lovfester gjeldende rett
 - ✓ Annet ledd: Nytt



§ 12-2. Foreldres partsrettigheter og barnevernstjenestens plikt til å gi informasjon om vedtak

Første ledd:

Barnevernstjenesten skal alltid vurdere om foreldrene er part i saken, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav e. Dette gjelder også når foreldrene ikke bor sammen.

- Lovfesting av at barneverntjenesten alltid skal vurdere foreldrenes partsstatus
 - ✓ Ikke ny rettstilstand, men understreker at dette også gjelder når foreldrene ikke bor sammen, og også uavhengig av foreldreansvaret.
- «*Alltid vurdere*»: Det må løpende vurderes → kan endre seg underveis.

§ 12-2. Foreldres partsrettigheter ... (forts)

Annet ledd

Barnevernstjenesten skal informere foreldre med foreldreansvar om alle vedtak som treffes. Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at barnevernstjenesten gir slik informasjon. Barnevernstjenesten kan unnlate å informere foreldre med foreldreansvar om vedtak dersom det kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade. Informasjon om vedtak kan også unnlates i saker der forelderer ikke er tilgjengelig.

Dette er nytt → Informasjonsplikt om vedtak som treffes

- ✓ Plikten gjelder overfor «*foreldre med foreldreansvar*», og som ikke er parter i saken.
- ✓ Plikten omfatter informasjon om «*vedtak som treffes*»

forts →

§ 12-2. Foreldres partsrettigheter ... (forts)

Plikten om fatter informasjon om «vedtak som treffes»

- **Forarbeidene:**

- ✓ **Formålet:** Skal kunne sette foreldre som ikke er part i saken i stand til å ivareta barnet. F.eks. ved på kunne settes i stand til å få spørsmål om samvær, bosted eller foreldreansvar vurdert etter barneloven.

- ✓ **Innholdet i informasjonsplikten:** «Vedkommende forelder vil ikke ha rett til innsyn i vedtak og begrunnelser for vedtak, med mindre vedkommende er part i saken. Forelderens skal imidlertid få informasjon om **hva slags type vedtak som er truffet** og **når vedtak ble truffet.**»

- «Dette omfatter blant annet vedtak om å henlegge en undersøkelse uten å iverksette tiltak, vedtak om at det iverksettes tiltak, og vedtak om at tiltak avsluttes.»

- **NB!** Denne informasjonsplikten går foran taushetsplikten.

- «Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at barnevernstjenesten gir slik informasjon» (§ 12-2 andre ledd andre setning)

§ 12-2. Foreldres partsrettigheter ... (forts)

Annet ledd (forts)

*(...) Barnevernstjenesten kan **unnlate** å informere foreldre med foreldreansvar om vedtak dersom det kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade. Informasjon om vedtak kan også unnlates i saker der forelderen ikke er tilgjengelig.*

To unntakssituasjoner:

- Dersom denne informasjonen «*kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade*»
- «*der forelderen ikke er tilgjengelig*».

Forarbeidene: «*Det skal gjøres forsøk på å komme i kontakt med vedkommende.*» Også der en forelder med foreldreansvar er ukjent for barnet og ikke har hatt noen rolle i barnets liv skal «*barnevernstjenesten (...) forsøke å komme i kontakt med også disse foreldrene.*»

MERK: Forarbeidene «*Begge unntaksregler skal anvendes strengt.*»

§ 12-3. Barns partsrettigheter

Barn som har fylt 15 år, er part i saken. I saker som gjelder tiltak for barn med atferdsvansker eller tiltak for barn som er utsatt for menneskehandel, er barnet alltid part. For å gjøre partsrettigheter gjeldende må barnet forstå hva saken gjelder.

Barneverns- og helsenemnda kan innvilge et barn under 15 år partsrettigheter dersom hensynet til barnet tilsier det

- **Første ledd** viderefører hovedregelen om barns partsrettigheter i gjeldende § 6-3 annet ledd → Ingen realitetsendring
- **Annet ledd** endrer nåværende lovs formulering «... og forstår hva saken gjelder» til «*dersom hensynet til barnet tilsier det*».
 - ✓ Forarbeidene: Dette er «en materiell endring som innebærer at barn **i noe større utstrekning enn i dag** kan innvilges partsrettigheter.»
- En egen bestemmelse om høring av barn i nemndssaker er inntatt i kapitlet om nemndsbehandling (§ 14-13)

§ 12-4. Barnevernets journalplikt

*Barnevernet skal føre en journal for hvert enkelt barn. Journalen skal inneholde **alle vesentlige faktiske opplysninger** og **barnevernsfaglige vurderinger** som barnevernet bygger sin saksbehandling på og som kan ha betydning for de beslutninger og vedtak som treffes.*

Departementet kan gi forskrift om nærmere krav til journalplikten og innholdet i journalen.

- **Bestemmelsen er ny**
 - Man neppe «revolusjonerende»
 - Naturlig å se i sammenheng med § 12-5 om «Krav til begrunnelse av vedtak»

- **«Hvert enkelt barn»**

- **Innholdet**
 - ✓ «alle vesentlige faktiske opplysninger»
 - ✓ «barnevernfaglige vurderinger»

forts →

§ 12-4. Barnevernets journalplikt (forts)

1. Hva er «faktiske opplysninger»

- Hva som blir sagt, hva en observerer, ...
 - Også «summen» av observasjoner er faktiske opplysninger
- Hvor sikre må vi være for å karakterisere noe som en «faktisk opplysning»?
Beviskrav → hva er mest sannsynlig
 - Helt i orden å være i tvil → Gi da uttrykk for tvilen → men en må «bestemme seg»

2. Hva er «barnevernfaglige vurderinger»?

- Forarbeidene: «*Dette omfatter saksrelevante...*
 - ✓ *drøftinger og faglige analyser,*
 - ✓ *evaluering av tiltak,*
 - ✓ *hvilken vekt barnets mening og hensynet til familiebånd er tillagt i vurderingene ...»*
 - ✓ «*Det er også av betydning å dokumentere vurderinger som gjøres selv om det ikke blir gjort endringer for barnet eller familien.»*
 - Eksempel ved jevnlig vurderinger om det skal eller ikke gjøres endringer i samvær. **forts →**

§ 12-4. Barnevernets journalplikt (forts)

2. Hva er «barnevernfaglige vurderinger»? (forts)

- Det er ikke bare «endelige» og «ferdige» barnevernfaglige vurderinger som skal journalføres
 - Tvert i mot: Journalen er et arbeidsredskap hvor nettopp «*uferdige*» vurderinger kan noteres undervis.
 - Vær derfor ikke så redd for å mene noe → *Det er jo det som er jobben deres og som dere er utdannet til!*
 - ✓ Skriv dine vurderinger – og begrunn disse!
 - ✓ Ikke vær redd for skrive slik det etter din mening «er», men formuler deg på en saklig måte.
 - ✓ Gi evt. uttrykk for at dette er «foreløpige» vurderinger
 - Det er akseptabelt å «ta feil», men det er ikke akseptabelt å ikke mene noe eller ikke gjøre noe ...

§ 12-4. Barnevernets journalplikt (forts)

Prøv å vær tydelige på å skille mellom beskrivelsen av «faktiske opplysninger» og de «barnevernfaglige vurderinger»

- Et bedre og mer bevisst skille gjør journalen til et bedre arbeidsredskap.
- Et bevisst skille gjør det også lettere når det fremmes krav om dokumentinnsyn
 - ✓ Interne dokumenter kan unntas fra innsyn, men parter har likevel krav på «faktiske opplysninger eller sammendrag eller annen bearbeidelse av faktum» i disse dokumentene. Men altså ikke krav på få se de barnevernfaglige vurderinger; jf. fvl §§ 18a og 18c.

HUSK: Formålet med journalføringen: Et arbeidsredskap for

- Riktige – og gode – avgjørelser basert på
 - ✓ Et forsvarlig **beslutningsgrunnlaget** → Hva vi har sett, hørt, innhentet av opplysninger, og hvordan har vi vurdert disse.
 - ✓ Forsvarlige **barnevernfaglige vurderinger** → Hvilke faglige vurderinger ble gjort ved valg av tiltak.
- Forsvarlig oppfølgingen av tiltakene → Hva har vært gjort i saken, - og hvilke justeringer og faglige vurderinger er gjort underveis mht justering, endring eller avslutning av tiltak.

§ 12-4. Barnevernets journalplikt (forts)

Og sist – men ikke minst: Hvor mye skal dokumenteres?

- Ingen klare regler
- Men merk :
 - «Journalen skal inneholde alle **vesentlige** faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som barnevernet bygger sin saksbehandling på og **som kan ha betydning** for de beslutninger og vedtak som treffes.
- og departementets uttalelse i høringsnotatet til den nye loven:
 - «**Det er ikke et mål at barnevernstjenestens skal skrive mer**, men at de opplysningene og vurderingene som er relevante for saken skal dokumenteres på en god og forsvarlig måte.»

§ 12-5. Krav til begrunnelse av vedtak

Det skal fremgå av barnevernets vedtak hvilke faktiske opplysninger og barnevernsfaglige vurderinger som er lagt til grunn for avgjørelsen. Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert, skal også fremgå av vedtaket.

- Bestemmelsen er ny, og skjerper krav til begrunnelse av vedtak i forhold til forvaltningslovens bestemmelse i § 25
- Kravene i nåværende § 6-3 a om at barnets synspunkter skal synliggjøres i vedtaket presiseres om utvides.

forts →

§ 12-5. Krav til begrunnelse av vedtak (forts)

Det skal fremgå av barnevernets vedtak hvilke **faktiske opplysninger** og **barnevernsfaglige vurderinger** som er lagt til grunn for avgjørelsen. Det skal fremgå av vedtaket hva som er barnets mening, og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert, skal også fremgå av vedtaket.

Det som minimum **skal** inn i alle vedtaket er:

- De **faktiske opplysninger** vedtaket bygger på
 - ✓ Herunder hva som er «*barnets mening*»

- De **barnevernfaglige vurderinger** vedtaket bygger på
 - ✓ Herunder
 - «*hvilken vekt barnets mening er tillagt*»
 - «*Hvordan (...) hensynet til familieband er vurdert*» → **Nytt!**
 - «*Hvordan barnets beste er vurdert*»

§ 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn og unntak fra innsyn for å beskytte barnet

Partene har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 til 19. Partene har rett til å bli forelagt opplysninger, jf. forvaltningsloven § 17.

Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter dersom innsyn kan utsette barnet eller andre personer for fare eller skade. Opplysninger som er holdt tilbake, skal på anmodning gjøres kjent for en representant for parten når ikke særlige grunner taler mot det.

Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter også dersom innsyn kan hindre at barnevernstjenesten kan få gjennomført en undersøkelse etter § 2-2. Begrensningene i innsyn gjelder bare så lenge undersøkelsen pågår.

- Bestemmelsen er NY
- I hovedsak i tråd med nåværende rettstilstand, men med noen presiseringer/avklaringer **forts →**

§ 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn... (forts)

Første ledd

Partene har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 til 19. Partene har rett til å bli forelagt opplysninger, jf. forvaltningsloven § 17.

- Første ledd er helt i tråd med nåværende rettstilstand etter bvl & fvl.
- **NB!** Minner om det som ble nevnt om innsyn i tilknytning til journalføring:
 - ✓ Innsynsbegjæringer er lettere å håndtere hvis det i dokumenter er større bevissthet om hva som er beskrivelser av faktiske forhold og hva som er de barnevernfaglige vurderingene:
 - Interne dokumenter kan unntas fra innsyn, men parter har likevel krav på de faktiske opplysningene i de unntatte interne dokumentene, men ikke krav på få se de barnevernfaglige vurderinger; jf. fvl §§ 18 a og 18c.

§ 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn... (forts)

Annet ledd

*Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter dersom innsyn kan **utsette barnet eller andre personer for fare eller skade**. Opplysninger som er holdt tilbake, skal på anmodning gjøres kjent for en representant for parten når ikke særlige grunner taler mot det.*

Annet gjeld gjelder unntak fra parters innsynsrett:

- Unntak fra innsynsretten kan gjøres dersom innsyn kan «*utsette barnet eller andre personer for fare eller skade*»
 - ✓ Formålet er å beskytte barnet, og også sikre at barns medvirkning og mulighet for å forklare seg til barnevernet inne trygge rammer.
 - ✓ Dette følger nok allerede av fvl § 19 første ledd bokstav d), men tydeliggjøres nå direkte i barnevernsloven.
- Strengt krav: Det må etter forarbeidene være en «*reel risiko*» for fare eller skade.
- Husk at unntaket i fvl § 19 annet ledd bokstav b) om at det i visse tilfeller også kan gjøres unntak når det foreligger «*andre forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre*». Dette unntaket gjelder fortsatt.

§ 12-6. Partenes rett til dokumentinnsyn... (forts)

Tredje ledd

Partene kan nektes innsyn i sakens dokumenter også dersom innsyn kan hindre at barnevernstjenesten kan få gjennomført en undersøkelse etter § 2-2. Begrensningene i innsyn gjelder bare så lenge undersøkelsen pågår.

- **Unntak** dersom innsyn kan hindre at barnevernet får «*gjennomført en undersøkelse*».
 - ✓ «*Kan hindre*» → ikke krav om sikker viten. Det er tilstrekkelig at det er en reell mulighet for at innsyn kan hindre eller vanskeliggjøre undersøkelsen
 - ✓ For eksempel at
 - partens forklaring kan endres
 - parten vil forsøke å unndra seg et barnevernsvedtak ved å flytte.
 - barnet vil ikke formidle informasjon hvis foreldrene får kjennskap til hva barnet har sagt.
- Begrensningene gjelder ikke dokumenter fremlagt for barneverns- og helsenemnda.
- En avgjørelse om utsatt innsyn kan påklages av partene til statsforvalteren (fvl § 21).

§ 12-7. Bruk av sakkyndige

*Barnevernstjenesten kan engasjere sakkyndige til å utarbeide sakkyndigrapport i saken. **Alle sakkyndigrapporter** skal sendes barnesakkyndig kommisjon for vurdering. Rapporter må være vurdert av kommisjonen før den kan legges til grunn for vedtak om tiltak etter loven. Dette gjelder likevel ikke for vedtak om akuttiltak etter kapittel 4. Sakkyndigrapporter skal være vurdert av kommisjonen også før de legges til grunn for barnevernstjenestens beslutning om å henlegge en sak etter undersøkelse, jf. § 2-5.*

Departementet kan gi forskrift om krav til sakkyndiges mandater, rapporter og egenerklæringer.

- Bestemmelsen viderefører dagens § 4-3 fjerde ledd med enkelte mindre endringer og tilføyelser.
 - ✓ Bestemmelsen presiserer «*Alle sakkyndigrapporter skal sendes barnesakkyndig kommisjon for vurdering*» uavhengig av om den skal brukes som grunnlag for vedtak eller ikke.
 - ✓ Det lovfestes hjemmel til å gi forskrift om krav til sakkyndiges mandater, rapporter og egenerklæringer (annet ledd).

§ 12-8. Barnesakkyndig kommisjon

Barnesakkyndig kommisjon skal kvalitetsvurdere de sakkyndiges rapporter i barnevernssaker.

Kommisjonen skal vurdere sakkyndigrapporter som er avgitt til barnevernstjenesten, barneverns- og helsenemnda eller domstolen. Kommisjonen skal også vurdere rapporter fra sakkyndige som private parter har engasjert. Kommisjonen skal informere oppdragsgiveren og den sakkyndige om sin vurdering.

Kommisjonens medlemmer oppnevnes av Kongen.

Departementet kan gi forskrift om kommisjonens oppgaver, organisasjon og saksbehandling.

- Bestemmelsen viderefører gjeldende § 2-5 om Barnesakkyndig kommisjon.

§ 12-9. Klage til statsforvalteren over barnevernstjenestens og barne-, ungdoms- og familieetatens vedtak

Barnevernstjenestens vedtak kan påklages til statsforvalteren. Det samme gjelder barne-, ungdoms- og familieetatens vedtak om oppfølging etter § 11-3. Også avgjørelse om individuell plan etter § 15-10 kan påklages til statsforvalteren.

Statsforvalteren kan prøve alle sider av vedtaket. Når klager på barnevernstjenestens vedtak behandles, skal statsforvalteren legge vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av det frie skjønnet. Dersom et vedtak som gir klageren medhold, ikke kan settes i verk straks, kan statsforvalteren bestemme at det skal settes i verk midlertidige tiltak som kan dekke det øyeblikkelige behovet.

Første ledd gjelder ikke saker som kan påklages til barneverns- og helsenemnda etter kapittel 14.

- Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 6-5 og § 6-6 med mindre språklige endringer.
- Første ledd tredje punktum fastslår at avgjørelse om individuell plan kan påklages til statsforvalteren, jf. § 15-10.

§ 12-10. Politibistand ved gjennomføring av undersøkelser og ved fullbyrding av vedtak

Når det er nødvendig, kan barnevernstjenestens leder kreve at politiet bistår ved gjennomføring av undersøkelser etter § 2-2 og fullbyrdelse av vedtak etter §§ 3-7, 3-8, 4-2, 4-3, 4-4, 4-5, 5-1, 5-5, 6-2 og 6-6.

- Bestemmelsen er en videreføring av gjeldende § 6-8 med mindre språklige endringer → Ingen realitetsendringer.

§ 12-11. Krav om politiattest

Personer som skal ansettes i barnevernstjenesten eller utføre oppgaver på vegne av den, jf. § 15-3, skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39 første ledd. Tilsvarende gjelder for støttekontakter og andre som utfører oppgaver for barnevernstjenesten som ledd i hjelpetiltak etter kapittel 3. Også tillitspersoner etter § 1-4 og personer som skal føre tilsyn med barn i fosterhjem etter § 9-10, skal legge frem politiattest.

Personer som skal ansettes i eller utføre oppgaver på vegne av en barnevernsinstitusjon etter kapittel 10

- Bestemmelsen viderefører i hovedsak gjeldende § 6-10 om politiattest med enkelte presiseringer og endringer
- Nytt tredje og fjerde ledd: Innfører krav om politiattest for
 - ✓ talspersoner
 - og
 - ✓ personer hos statsforvalteren som fører tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år.

Kapittel 12. Saksbehandlingsregler

OPPSUMMERING

Oppsummering - Kapittel 12

Minner om de sentrale endinger i den nye loven som direkte berører barneverntjenestenes saksbehandling:

- Plikten til alltid å vurdere foreldrenes partsstatus, og til å informere foreldre med foreldreansvar om vedtak som treffes av barnevernstjenesten (§ 12-2).
- Plikt til å føre journal for hvert enkelt barn (§12-4)
- Plikten til å synliggjøre i begrunnelsen av vedtaket hvilket faktum og hvilken barneverfaglige vurderinger vedtak bygger på (§ 12-5).

Refleksjonsoppgave:

Hvordan dokumenterer dere forsvarlig?

- Faktaopplysninger, vurderinger og begrunnelser skal være tydelig og løpende dokumentert, for at saksbehandling i barneverntjenesten skal være forsvarlig.

Refleksjonsoppgave:

- Gå gjennom et utvalg av rapporter, referater og vedtak, og undersøk gjør en egenvurdering av om disse tydelig viser hvilke fakta og vurderinger beslutningene er bygget på.
 - ✓ Kommer barnets mening og beste godt frem i disse dokumentene?
 - ✓ Hvordan er omfanget av dokumentasjon? Er det relevant, tilpasset og tilstrekkelig, eller kan den bli tydeligere og kortet ned?
- Er det behov for endringer eller kompetanseheving i møte med dokumentasjonskravene og saksbehandlingsreglene?
- Hvordan jobber dere med godt språk og skriftlig fremstilling i tjenesten?

Kort om

§ 15-8.

Samarbeid og samordning

Kapittel 15.

**Kommunens og barnevernstjenestens
ansvar og oppgaver**

§ 15-8. Samarbeid og samordning

Barnevernstjenesten skal samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal samordne tjenestetilbudet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme hvilken kommunal instans som skal ivareta samordningen. Dersom det er oppnevnt barnekoordinator etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a, skal koordinatoren sørge for samordning av tjenestetilbudet.

Barnevernstjenesten skal, i tillegg til å følge opp enkelte barn, samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteyterne slik at barnevernstjenesten og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

Med tjenesteyter menes kommunale, fylkeskommunale og statlige tjenesteytere, private tjenesteytere som utfører oppgaver på vegne av slike tjenesteytere, barnehager som får tilskudd etter barnehageloven § 19 og skoler som får statstilskudd etter privatskolelova § 6-1.

Barnevernstjenesten bør også samarbeide med frivillige organisasjoner som arbeider med barn og unge.

§ 15-8. Samarbeid og samordning

Bestemmelsen allerede i kraft (fra 15. juni 2021) Nåværende lovs § 3-2

Formålet:

- Bedre samarbeid og tydeligere ansvar skal bidra til at innholdet i tjenestene blir bedre.
- Den nye bestemmelsen innebærer blant annet en styrket plikt til å samarbeide med andre velferdstjenester. Dette gjelder både
 - ✓ individuell oppfølging av enkeltpersoner / det enkelte barn,
 - ✓ men også plikten til å samarbeide uten at det er knyttet til oppfølgingen av en bestemt person/et bestemt barn.
- Tilsvarende bestemmelser er tatt inn i følgende lover:

helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven, psykisk helsevernloven, tannhelsetjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, barnevernloven, barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, sosialtjenesteloven, NAV-loven, krisesenterloven, familievernkontorloven og integreringsloven.

§ 15-8. Samarbeid og samordning

Første ledd

Barnevernstjenesten skal samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteytere dersom samarbeid er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

- Første ledd gjelder samarbeidsplikten i oppfølgingen av et konkret barn
- Samarbeidsplikten inntreder dersom «*samarbeid er nødvendig for å gi barnet et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.*»
- Barneverntjenesten må gjøre en konkret faglig vurdering av
 - ✓ hva de har plikt til å samarbeide om
 - ✓ hvilke andre tjenesteytere dere skal samarbeide med når det gjelder de enkelte oppgavene, og
 - ✓ en vurdering av hvor omfattende og langvarig samarbeidet vil bli.

§ 15-8. Samarbeid og samordning

Tredje ledd

Barnevernstjenesten skal, i tillegg til å følge opp enkelte barn, samarbeide med offentlige instanser og andre tjenesteyterne slik at barnevernstjenesten og de andre tjenesteyterne kan ivareta sine oppgaver etter lov og forskrift.

- Bestemmelsen regulerer plikten til å samarbeide uten at det er knyttet til oppfølgingen av et bestemt barn.
- Bestemmelsen pålegger barneverntjenesten å samarbeide
 - ✓ for å løse barnevernstjenestens egne oppgaver, men også
 - ✓ for at andre tjenesteytere skal kunne ivareta deres oppgaver.
→ Dette er en utvidelse sammenlignet med tidligere lovgivning
- Samarbeidet under § 15-8 må skje innenfor rammene av gjeldende regler om taushetsplikt.

§ 15-8. Samarbeid og samordning (forts)

MERK:

Bufdir har i samarbeid med Utdanningsdirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Helsedirektoratets utarbeidet nylig en ny veileder om samarbeid:

«Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier»

- ✓ Fortsatt under justering
- ✓ Meget solid og grundig veileder!
- ✓ Bruk denne!



TOFTE
ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Leif Oscar Olsen